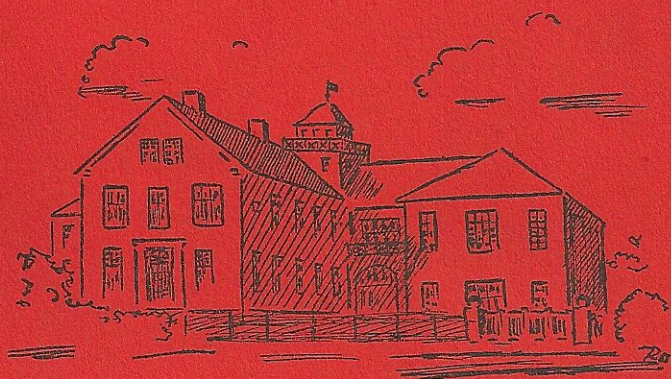


RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

Årsskrift 1959



RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

Årsskrift 1959

Redigeret af
ANTON ERIKSEN

Kolind Bogtrykkeri

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Erik Munch: Translokationstale	3
Axel Andersen: Kong Frederik III	7
Red.: Uforligelige ordsprog	13
Bodil Prebensen: Amerika	16
Hans Oluf Madsen: Sne	21
Red.: Trykt i dette Aar	27
Birthe Arnbak: Den skjulte Sandhed	30
Bent Andersen: Vagt ved viet	37
Efterårsfest – generalforsamling	43
Meddelelse fra redaktionen	44
Af skolens dagbog	45
Personalia	47
Gaver og legater	49
Nye medlemmer	49
Regnskab	52

TALE ved årsafslutningen

onsdag den 24. juni 1959

DER bliver om det menneskelige liv ofte brugt et bestemt billede, idet man taler om livsvejen. Man forestiller sig således, at mennesket er en vandrer mod et bestemt mål, og den tid, det varer at fuldføre denne vandring – det spand af år, betegnes så som livsvejen. Jeg synes ikke, at billedet er så dårligt, og hvis vi bliver i billedet, så vil der jo ikke være noget i vejen for at føre det videre, hvilket kan ske på den måde, at man kan betegne de forskellige afsnit i menneskelivet som milepæle på denne livsvej, som livsvandreren – mennesket – må gennemvandre.

Den første milepæl møder mennesket tidligt i sit liv, nemlig når det ved 7-års alderen begynder sin skolegang. Hidtil har hjemmet været den eneste faktor; nu kommer der en anden til – skolen, og gennem en 7-8-9 år af menneskets liv lægger denne institution beslag på en overordentlig stor del af menneskets tid.

Livet i hjemmet og i skolen er væsensforskellig. Det arbejde, som barnet udførte i hjemmet, var leg; men nu bliver legen til alvor. Det er egentlig ikke, fordi arbejdet bliver sværere. Børn kan jo under deres leg udføre arbejder, som er mange gange sværere end skolearbejdet; men der kommer noget nyt til, og det nye er netop det, der forvandler legen til arbejde. Det nye er *kravet*. Morer barnet sig ikke under sin leg, så kan det holde op; men det tillader nu kravet ikke. Det siger: du skal være færdig; du skal blive ved, selv om det ikke morer dig. Kravet gør altså legen til arbejde, og alene dette eksempel, mener jeg, er tilstrækkelig til at vise, hvor betydningsfuldt det skifte er – den milepæl – som møder barnet ved skolegangens begyndelse.

Ikke mindre betydningsfuld er den næste milepæl, som betegner skolegangens afslutning. Med den enestående tilpasningsevne, som

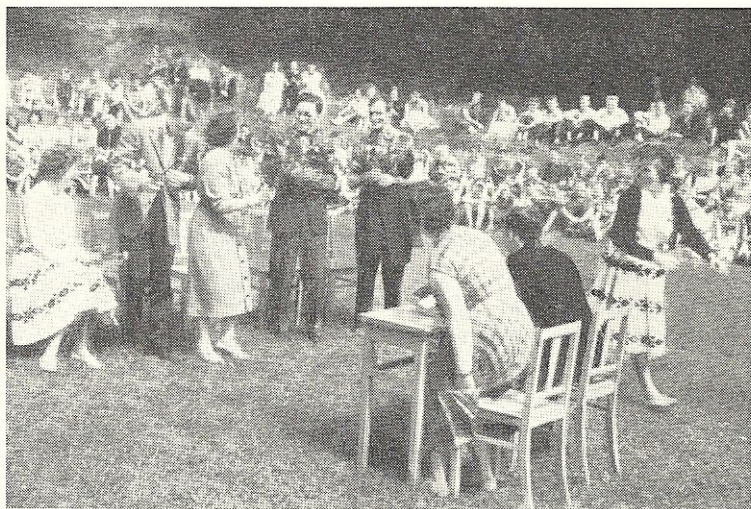
er mennesket givet, har dette nu efterhånden vænnet sig til det nye, til kravet. Det har opfyldt det mere eller mindre godt, og derfor er resultaterne lige så forskellige som menneskene; men det er blevet kendt med, at det er der, og det er vel nok én af skolens allervigtigste opgaver netop at *bibringe mennesket kendskabet til det ubønhørlige krav*.

Så kommer skoletidens afslutning – imødeset med mere eller mindre utålmodighed, men den kommer, og mennesket går ud af barndommens skole, ud i tilværelsen. Det kan godt være, at skiftet foreløbig kun betyder en anden undervisningsanstalt; men det er lige meget – skiftet er der alligevel, for barndomsskolen er forbi, man er gået ud ad porten, og barndomsskolen er nu engang noget for sig selv, ligesom barndomshjemmet er det, og nu er det forbi. Hjulet drejer, et nyt afsnit af tilværelsen begynder.

Man mærker snart forandringen; og det, der hurtigst går op for én, er vel nok, at det, der sker med én nu, ikke sker mere på samme måde som før for ens egen skyld. I forretningen og på kontoret, i fabrikken eller hvor man nu stedes, bedømmes éns værd efter den nytte, man gør; *man skal med andre ord kunne betale sig*; og kommer man på den højere undervisningsanstalt, hvor voksne mennesker undervises, så vil man mærke, at det i højere grad end hidtil afhænger af én selv, om man kan følge med. Man modtager ikke mere de vante opfordringer, der kan betegnes som varselstegn, men kun besked om resultatet, når tidens fylde kommer. Sådan er det, og sådan bør det være, for der er nu kommet en ny faktor til igen foruden kravet, og det nye hedder ansvaret. Kravet har også skiftet karakter. Det står ikke mere med det blide opmuntringsskær, som man har kendt hidtil. Det har fået et jernhårdt og ubønhørligt udseende. Men man kender det jo alligevel, og man har den bedste vilje, og man går løs på opgaven.

Man står jo ikke uden hjælpemidler. Man har våben. Det første og stærkeste har man i sin åndelige og legemlige sundhed, i sin ungdom. Det andet hjælpemiddel har man i sit hjem, og det sidste har man i sin selv vurderingsevne. Det er navnlig det sidste hjælpemiddel, selv vurderingsevnen, jeg vil tale om, fordi jeg mener, det er det våben, unge mennesker sidst får i orden – og gamle med for den sags skyld, og det er dog så vigtigt.

Ved selv vurdering forstår jeg i dette tilfælde evnen til at kende sin styrke og sin begrænsning. Kender man ikke disse to grænser, så kommer man let ud i to dybe sumpe, af hvilke den ene hedder selv-



9. klasses sidste skoledag. Underholdning på bakken

Foto: K. Basse Kristensen

overvurderingens og den anden selvundervurderingens sump; man har også kaldt den sidste for komplekser, mindreværds komplekser. Jeg mener nu, at den sidste fare ikke er så stor for unge mennesker.

For at undgå de nævnte sumpe – farer, mener jeg, at man først og fremmest skal være redelig mod sig selv. Det er slet ikke så let, som man måske tror. Lad os tage et eksempel. Der var engang en mand, som stolede meget på sig selv. Og netop hans faste tro på sig selv og på den sag, han tjente med al sin ildhu, indtog folk for ham. Den indbragte ham hædersnavnet Petrus, Klippemanden, af mesterens mund, for mesteren så mere på viljen end på evnen. Mesteren vurderede ham rigtigt; selv overvurderede han sig selv, og han måtte bittært lære det den dag eller nat, da det skete, som han aldrig havde troet kunne ske, da han i ypperstepræsten Kaifas' gård fornægtede sin herre og mester. Han kendte ikke sin begrænsning, og det var endda *ham* – hvad så med os? Havde han da ikke været redelig mod sig selv? Jo, sikkert. Hvorfor faldt han da? Jo, han var et menneske, og som sådan var han undergivet menneskets kår. Angsten for hans eget liv væltede hans faste tro. Vi kender i vor tid godt til den angst, så vi har forudsætning nok for at forstå ham.

Det at være redelig mod sig selv er den første betingelse for den rette selv vurdering, men den er altså ikke så let. Mennesket har i sig

en trang til at undskylde, og aldrig blusser trangen stærkere, end når det gælder at undskylde sig selv – navnlig for en ting, man godt ved er forkert.

Man siger, at mellem Himmerig og Helvede ligger selvbebrejdelsens ørk; men vi skal i påkommende tilfælde igennem den alligevel, og ingen undgår vel den ørkenvandring; men husk, når I skal derud, at sandheden og sundheden skal være det lys, som skal tændes på eders vej – som skal lede eders fod. Er man redelig mod sig selv, og erkender man såvel sin styrke som sin begrænsning, så ved man, hvor langt man skal gå, og så vil det bløde jern i ens karakter efterhånden blive til det hårde stål.

Dette skal da være mine ord til eder, nu da I går ud fra eders barndoms skole, ud i tilværelsen: Vurder eder selv rigtigt og sundt. Sørg først og fremmest for at vide, hvem I selv er, og hvad I selv kan, så har I klingen blank, så dur våbenet.

Og så til allersidst siger jeg jer tak for godt samarbejde gennem mange år. I har ikke alle fået lige meget; men I har heller ikke alle bestilt lige meget – og så må I jo endelig huske, at pointsantallet på eders eksamensbevis kun er den ene side af det resultat, I har nået. I har også nået et andet resultat, som afspejler sig bl. a. deri, at skolen er glad for at kalde eder sine elever, og at eders lærere regner sig som eders venner. Og så vil jeg bringe en tak til eders hjem, som har vist skolen den tillid at betro eder til den. Eders hjem og skolen er fælles om det resultat, I har nået. *Erkend det.* Hver glans og hver plet, der falder på eder, falder også på eders hjem og eders skole. *Husk det.*

Lykke på rejsen til den næste milepæl på livsvejen!

Erik Munch.

DEN rige lever i glæde
og kender ej savn;
dog ved jeg det, der er bedre:
et ærligt navn.

Erik Munch.

Kong Frederik III

En historisk Karakteristik i 300-Aaret for Stormen paa København

DEN 11. Februar i Aar var det 300 Aar siden, at Stormen paa København fandt Sted. I den Anledning er der god Grund til at mindes den Konge, der ved at blive Forsvarets Leder mere end nogen anden bidrog til, at Stormen mislykkedes.

Kong Frederik III blev født paa Haderslevhus den 18. Marts 1609 som næstældste Søn af Christian IV og Dronning Anna Cathrine. Som yngre Søn var der ingen Udsigt til, at han ville blive Konge, og han fik derfor en anden Uddannelse og Opdragelse, end han ellers ville have faaet. Planen var at faa ham forsørget ved at gøre ham til Generalsuperintendent (en Slags verdslig Ærkebiskop) i nogle nordtyske Bispedømmer, og derfor fik han en lærd Opdragelse. Aarene 1624-26 var han Elev paa Sorø adelige Akademi for at afslutte sine Studier, 1628 var han en Tid i Frisland ved sin Frænde Grev Ernst Casimirs Hof, og Maj 1629 til Sommeren 1630 var han sammen med sin yngre Broder Ulrik i Frankrig.

Frederik III er lidt af en psykologisk Gaade. Hans Væsen syntes Sam- og Eftertiden fuldt af Modsætninger. Han var længe om at tage en Beslutning, men kunne paa den anden Side, naar Afgørelsen var faldet, vise stor Mod, Dygtighed og Beslutsomhed. Han var indesluttet, kunne ofte le højt, men talte kun lidet og skrev endnu mindre, og han havde Tilbøjelighed til at gemme og ikke glemme. Eftertiden har derfor ofte opfattet ham som en dæmonisk Natur, som rugede over vidtspundne Planer, indtil det Øjeblik kom, hvor han kunne virkeliggøre dem ved at slaa til. »Han var kølig og noget menneskesky, paavirkelig af sine nærmeste Omgivelser, til Tider et Stykke af en Fantast. Men F. var som Regel et velafbalanceret Menneske, alvorlig, værdig og rolig, velvillig, blid og overbærende, og den Skepsis, der var hans normale Stemning, lod ham møde Livets Ulykker med Fasthed« (Knud Fabricius). I Modsætning til sin Far

var han nærmest en Hader af stærke Drikke, fordi han var bange for, at han i Rusen skulle tabe Herredømmet over sine Sanser og derved komme til at røbe noget af sine hemmelige Planer. Han lærte tidligt at se sine Folk an, og som Erik Arup har fremhævet, blev han med Aarene en stor Menneskekender; thi han lærte, at det kun er faa, som man kan stole paa. Med en forslidt Vending kan man sige, at intet menneskeligt var ham fremmed. Han holdt af Læsning (stiftede Det kgl. Bibliotek), Skuespil og Jagt, samlede paa Bøger, Kunstsager og Rariteter. Han overværede ofte spidsfindige teologiske Diskussioner og var ved Siden deraf optaget af Alkymi og Guldsmageri. Desuden havde Statsret og Retsvidenskab hans store Interesse; han var en habil Amatørmaler, hvad et Billede paa Rosenborg endnu viser, og han skrev latinske Digte. I sine senere Aar tænkte han paa at udgive Thyge Brahes samlede Værker.

Danmarks Deltagelse i 30 Aars-Krigen var lige ved at ødelægge Planerne om Frederiks fremtidige Stilling som nordtysk Fyrsterkebispe; men alt gik dog efter Ønske, og Juleaften 1634 holdt han sit Indtog paa Bremen Slot, og Aaret efter blev han ogsaa Bispe i Verden. Fra disse Aar findes bevaret en Række Breve fra ham til Kirstine Munks Børns Hofmesterinde, fru Karen Sehested. Brevene viser ham som en rask, ung og glad Mand, der ofte længes efter København, Vennerne og navnlig Veninderne der. En engelsk Gesandt skriver 1632 om Frederik, at han er udrustet med gode Anlæg, fri for sin Fars Raahed i Nydelsen af stærke Drikke, men noget tilbøjelig til Udsvævelser. Med hans Udsvævelser var det dog ikke saa slemt. Han vides kun at have haft een Elskerinde, Margrethe v. Papen, med hvem han 1638 fik Sønnen, Norges senere Statholder, Ulrik Frederik Gyldenløve. Maaske skyldes det hans Kærlighed til Margrethe v. Papen, at han var omtrent 31 Aar, da han (Marts 1640) blev forlovet med den kun 12-aarige Sofie Amalie af Braunschweig-Lüneburg, med hvem han blev gift den 1. Oktober 1643. Ægteskabet synes de første mange Aar at have været lykkeligt, og Dronningen fik en meget stor og afgørende Indflydelse paa Kongen. En samtidig Kilde siger endog, at hun »har Magten over Kongen«.

Torstensonkrigen, hvori Frederik deltog som øverstbefalende over Tropperne i Jylland, berøvede ham hans nordtyske Lande, og Tiden lige efter Krigen blev en trang Tid for Hertugparret. Den ældste Broder Tronfølgeren Prins Christians Død den 2. Juni 1647 og Christian IVs Død den 28. Februar 1648 skabte Udsigt for Frederik til at bestige Tronen. Efter lange og trange Forhandlinger lyk-

kedes det ham at blive Konge; men den Haandfæstning, han maatte underskrive, blev den haardeste i Danmarks Historie. Kongens værste Modstandere var Ulfeldt og de andre af »Svigersønnernes Parti«; men det skulle snart vise sig, at Kongen – paa Grund af den øvrige Adels Misundelse over Svigersønnernes Partis Magt – var den stærkeste. At Chr. Pentz, Hans Lindenov og Ebbe Ulfeldt blev sat ud af Spillet betød kun en lille Sejr for Kongemagten; men at Hannibal Sehested paa Grund af sine Bedragerier mistede al Magt i Juni 1651, og at Ulfeldt en Maanedes Tid senere – dels paa Grund af en Anklage for Bedrageri, dels paa Grund af sin Andel i den uhyggelige Dina Vinhofers Sag – flygtede fra Landet, betød en særdeles betydelig Forøgelse af Kongens Anseelse og Indflydelse. Ansvarer for den ubesindige Krigserklæring til Sverige den 1. Juni 1657 falder tungt paa Frederik III, da han herved – uden Alliancer og uden tilstrækkelig Forsvarsberedskab – styrtede Landet ud i den ulykkelige Krig, som endte med Roskildefreden den 26. Februar 1658.

Det maa dog retfærdigvis indrømmes, at Kongen langtfra var ene om Ansvarer for Krigens ulykkelige Udfald, ogsaa paa hans Raadgivere falder Ansvarerets tunge Byrde, og det bør fremhæves, at Kongen gjorde alt, hvad man kunne vente, i Retning af personlig Deltagelse i Krigens. Han var om Bord i den Flaade, som skulle hindre Carl Gustav i at vende tilbage til Sverige fra Polen, han anførte i Efteraaret 1658 Hæren i Halland, hvor han vandt en mindre Sejr ved Kattarp, og han stillede sig paa General Trampes Side, da denne i Februar 1658 foretog et Udfald fra København med den samlede danske Styrke mod Carl Gustav; men Frederik III maatte give op over for den almindelige Modløshed i Hovedstaden og i Landet. Det er derfor ikke ubilligt, naar Ansvarer for Roskildefreden efter den brede Befolknings Mening maatte lægges paa andre Skuldre end Kongens, nemlig først og sidst paa de udelige, adelige Generaler og paa den Adel og det adelige Rigsraad, som igennem mange Aar havde forsømt Rigets Forsvar paa groveste Maade. Kongemødet paa Frederiksborg Slot mellem Frederik og Carl Gustav i Dagene 3.-5. Marts 1658 førte til intet, og Planerne om et Forsvarsforbund mellem det besejrede Danmark-Norge og den stærke Sejrherre gav heller ingen Resultater. Svenskernes Overfald paa Danmark den 7. August 1658 kom uden Tvivl som en lammende Overraskelse for Kongen og hele Landet; men Frederik fattede sig hurtigt. Han blev det naturlige Midtpunkt for Hovedstadens Forsvar, og lidt efter lidt gled Magten de adelige Rigsraader af Hænde og kom til at ligge hos

Kongen og hans personlige Venner og Raadgivere. Det bør fremhæves, at Æren for den for Danmark-Norge noget fordelagtigere Fred i København den 26. Maj 1660 for en stor Del skyldes Kongen, der under Krigen og Fredsforhandlingerne Gang paa Gang greb ind med stor Klogskab og Viljestyrke.

Historikerne vil til Tidernes Ende kævles om, hvor meget Enevældens Indførelse i Efteraaret 1660 skyldes Kongens og Dronningens personlige Indgriben. Meget angaaende denne Begivenhed ligger og vil altid ligge i Mørke paa Grund af samtidige Akter. Her skal kun gives en kort Oversigt. Om Aftenen den 5. Oktober var Kongens Kammerskriver Christoffer Gabel i Bispegaarden hos Biskop Svane og lovede ham, Borgmester Hans Nansen og de mest indflydelsesrige af Gejstlighedens og Borgerstandens Stænderrepræsentanter al tænkelig kongelig Naade og Støtte, naar de fremsatte Forslaget om Arveregeringens Indførelse. Da Adelen den 10. Oktober ganske forkastede dette Forslag, og da den kejserlige Gesandt, Friherre von Goes, der var paavirket og maaske underkøbt af Rigsraadet, forsøgte at faa Kongen til at udsætte Arveregeringens Indførelse, laa Afgørelsen om Aftenen den 10. helt i Frederik III's Haand. I dette afgørende Øjeblik vaklede Kongen, da han var bange for, at Svenskerne skulle bruge Arveregeringens Indførelse som et Paaskud for et nyt Overfald paa Landet, da de langt fra ønskede, at Rigerne Danmark-Norge skulle styrkes meget ved, at Magten blev samlet i een Haand. Det lykkedes dog Dronning Sofie Amalie i Løbet af denne Tvivlens og Angstens Nat at sætte Mod i Kongen, saa at han uden Tøven gik frem ad den Vej, der førte ikke blot til Arveregeringens, men ogsaa til Enevældens Indførelse. Om Morgen den 11. Oktober blev Byens Porte lukket, alle Skibe blev lagt ud paa Strømmen, og Borgerbevæbningen og Militæret blev holdt i Alarmberedskab. Den 12. gav Adelen sit Samtykke til Indførelsen af Arveregeringen paa Mandslinien, hvad der ikke skønnedes tilstrækkeligt. Dagen efter maatte Adelen bøje sig og give sit Samtykke til Indførelsen af Arveregeringen paa baade Mands- og Kvindelinien. Den 14. overlod et af Kongen nedsat Udvalg paa 20 Mand bestaaende af Borgere, Gejstlige og Adel Udformningen af den nye Forfatning til Kongen. Den 17. fik Kongen den nu ugyldiggjorte Haandfæstning tilbage, og den 18. fandt Arvehyldningen Sted. Om Aftenen var der stor Fest paa Københavns Slot, hvor Kongen drak Skaaler med Hannibal Sehested og Borgmester Nansen.

Den 20. Oktober om Aftenen lagde Kongen Beslag paa det tid-

ligere Rigsraads Arkiv, og den 15. November var der en ny Arvehyldning for de, som ej var til Stede den 18. Oktober. Arveenevolds-regeringsakten af 10. Januar 1661, hvori Kongen fik overdraget »Arverettighed samt alle jura majestatis, absolut Regering og alle Regalia«, kom vel som en Overraskelse for nogle, der havde ventet en Slags oplyst Arveregering med en permanent Ständerforsamling; men bortset fra Adelen var der næppe synderlig mange, der var virkelig uforsonlige Modstandere af den nye Regeringsform. Sommeren 1661 gav Kongen de lovede Privilegier til København og de øvrige Købstæder, Gejstligheden og Adelen. Naar man (P. A. Heiberg, Fr. Hammerich og J. A. Fredericia) senere har paastaet, at Frederik III havde tillistet sig Enevælden, er det ubegrundet; hans Undersaatter havde – efter forgæves Forsøg paa selv at løse Forfatningsproblemet – lagt Opgaven betingelsesløst i hans Hænder med Erklæringen fra Udvalget af 14. Oktober. Dog maa det indrømmes, at Enevældens Indførelse kun kunne gennemføres ved Hjælp af Tvang mod Adelen. De heldige Følger af Forfatningsændringen viste sig snart: Statens Indtægter femdobledes, Hær og Flaade blev sat i god Stand, Retsvæsen og Statsstyrelse blev forbedret, og Danmark–Norges Anseelse i Udlandet steg. Desværre blev der intet gjort for at ophjælpe Bondestanden, selv om saadanne Tanker ellers kom frem baade i de borgerlige Reformforslag fra Efteraaret 1660 og i Hannibal Sehesteds efterladte politiske Testamente 1666. Den 14. Oktober 1665 underskrev Kongen den af ham selv gennemrettede og af Peder Griffenfeld udarbejdede Kongelov, som i næsten 200 Aar skulle være Rigets Grundlov. En ny Lovbog for begge Rigerne (Christian Vs Lov) og den store Matrikelordning var allerede til Dels forberedte inden Frederik IIIs Død, men blev først fuldførte under Christian V. Affæren paa Bergens Vaag i August 1665, hvor Frederik III havde enedes med Englænderne om at overfalde en rig hollandsk Handelsflaade – skønt Hollænderne var Danmarks Forbundsfæller – og som endte med engelsk Nederlag, fordi Bergens Kommandant paa Grund af forsinkede Ordre fra København gik sammen med Hollænderne, viser Kongens uheldige Trang til at gaa Krogveje, og den vil altid kaste en svær Skygge over Frederiks Karakter. Anderledes dømmer Nutiden om Dommene over Kaj Lykke 1661, Corfitz Ulfeldt og Otto Sperling 1663 og om Leonora Christinas Skæbne. Dommen over Kaj Lykke vil maaske altid kunne diskuteres; men Ulfeldt og Sperling havde begaaet vitterligt Landsforræderi, og Leonora Christina var – hvad Landsarkivar Svend

Aakjærs Undersøgelser tilfulde viser – langt fra uskyldig. Det maa ogsaa fremhæves, at Gunde Rosenkrantz' ulykkelige Skæbne var selvforskyldt, da han paa Grund af sit Besøg hos Hertugen af Gottorp var stærkt mistænkt for Forræderi; denne Sag er dog endnu ikke fuldt belyst.

Fredfyldte blev Kongens sidste Aar ingenlunde, da stærke Uoverensstemmelser mellem den førende Statsminister Christoffer Gabel og Dronningen og hendes Parti skabte mange Intriger, og et aldrig helt opklaret Forsøg fra Adelens Side paa at forgifte Kongefamilien i Efteraaret 1669 vakte stor Skræk og Harme. Den 6. Februar 1670 blev Kongen angrebet af en alvorlig, dobbeltsidig Lungebetændelse med Hjertekomplikationer, og den 9. Februar sov han stille hen. Han havde under Krigene og Belejringen aldrig kendt til Frygt, og han frygtede heller ikke nu den Højestes strenge, men retfærdige Dom over sin Gerning som Konge og sin Færd som Menneske.

Dommene over Frederik III vil vel altid være forskellige; men vor Tid er dog naaet til en ret upartisk Dom over ham. Smukke og vel heller ikke helt uden Sandhed er de Ord, hvormed Peder Griffenfeld begynder den af ham forfattede Indskrift paa sin døde Herres Kiste i Roskilde Domkirke: »Her hviler han, hvem Danmark skylder sit Bestaaen«. Bogen om Frederik III savnes endnu; men man maa haabe, at en af vore mange dygtige Historikere engang vil skrive den.

Medens man i Hovedstaden har rejst Statuer af mange ligegyldige Døgnpolitikere, findes der endnu ikke nogen af den første og maa-ske betydeligste af vore Enevoldskonger. Højt til Hest bør han knejse paa en Plads midt i den By, som han elskede saa højt, og i hvis Historie han paa hæderfuld Vis har indskrevet sit Navn.

Axel Andersen.

Uforligelige ordsprog

ORDSPROGENES verden er en underlig verden. Man finder der livsvisdom af højeste karat, men også intetsigende, flade floskler. Og jo mere man beskæftiger sig med studiet af ordsprog, jo mere varsom må man være; thi alt er ikke guld, som glimrer; og hvad værre er, man finder – efterhånden som man lærer ordsprogene at kende – flere, der er i direkte modstrid med hinanden.

Mange mennesker ynder at krydre deres tale med ordsprog for derved at give ordene mere vægt eller opnå skinnet af tilforladelighed eller klogskab; men man bør være varsom med brugen, for også modparten kender vel sine ordsprog og kan svare igen med et ordsprog, hvis mening udtrykker det stik modsatte.

Hvorfor da denne tvetungethed? Ja, det er ikke let at svare på; men det er muligvis en indre trang til at »helgardere tipskuponen«, der har fået vore ordsprogdigtere til, når de havde lavet et ordsprog, omgående at digte et andet med modsat mening.

På de følgende linjer står anført en række eksempler på sådanne ordsprog, og muligvis vil man efter læsningen af disse til at begynde med få nogen foragt til overs for ordsprogene; men de fleste vil vel ved nærmere eftertanke – trods ordsprogenes indbyrdes uforligelighed – glæde sig over dem og i dem se et eksempel på den rigdom og fylde, som dansk folkelyne kan opvise. De fleste af eksemplerne er hentet fra en avisartikel i »Dagens Nyheder«s søndagstillæg for 10. maj 1959.

Man kan ikke klippe håret af en skaldet.

Små tyve hænger man; de store lader man løbe.

Hvor vinen går ind, går forstanden ud.

Man kan, hvad man vil.

Det går enhver efter fortjeneste.

Af fulde folk skal man høre sandheden.

Enighed gør stærk.
Krage søger mage.
Den, der kommer først til mølle, får
først malet.
Forsigtighed er en borgmesterdyd.

Der går ikke røg af en brand, uden
der er ild.
Gammel kærlighed ruster ikke.
Der skal skarp lud til skurvede
hoveder.
Frænde er frænde værst.

Æblet falder ikke så langt fra
stammen.
Hvad der er sparet er fortjent.

Ej fanger sovende kat mus.

Ærlighed varer længst.
Som man reder, så ligger man.
Man skal ikke stille sit lys under en
skæppe.
En arbejder er sin løn værd.

Den er stærk, som står ene.
Modsætningerne mødes.
Hastværk er lastværk.

Hvo intet vover, intet
vinder.
En fjer bliver let til fem
høns.
Ude af øje, ude af sind.
Man kommer længst med
det gode.
Den ene ravn hugger ikke
øjet ud på den anden.
Efter en samler kommer en
spreader.
Den, der gemmer til natten,
gemmer til katten.
Blind høne finder også et
korn.
Verden vil bedrages.
Frækhed belønnes.
Beskedenhed er en dyd.
Utak er verdens løn.

Denne lille samling kunne forøges betydeligt, da kun de bedst kendte er taget med.

Den dag i dag skabes der nye ordsprog, hvad der viser, at vi er et ordsproglad folk. En del af dem vil muligvis komme i folkemunde og blive til ægte ordsprog – endnu er de vel kun aforismer – til glæde for alle, der holder af ordsprog. På følgende linjer citeres en lille samling, som er offentliggjort af »Poeten« i »Politiken«.

De var så mange om ansvaret, at det lykkedes dem at tage livet af det. Statsstøttes bror hedder skatteforhøjelse.

Det er velfærdsstat! sagde manden; han flyttede pengene fra højre lomme til venstre lomme og tabte de halve undervejs.

Har man ikke eksamen, må man nøjes med at blive minister.

Sit fædreland skylder man alt, hvad det kan udpresse.

Pampere er pumpere.

Valgflæsk skæres af naboens ryg.
Det er begavet at være landsmand til Niels Bohr.
Forandring fryder! sagde den fraskilte, han giftede sig med hendes
tvillingsøster.
Benzin beruser.
Det skal være noget originalt af den slags, alle går med! sagde kæ-
lingen til ekspeditricen.
Hun bruger yveret til at malke andre! sagde præmiekoen om film-
stjernen.
Penge på renter bli'r magre, mens de venter.
Brugt krone kan ikke devalueres.
Fjernsyn gør mange nærsynede.
Vi mennesker er allesammen klogere end hinanden.
Også Fanden er medlem af folkekirken.

Red.

DEN svage bruger grove ord
for at styre sin frygt;
at smile frygten imøde
har han aldrig forsøgt.



DEN, der er ringe agtet,
men har en træl,
er bedre faren end den,
der må slide selv.

Erik Munch.

AMERIKA

AMERIKA, det lyder for mange forjættende – højere levestandard, ingen boligmangel, 5 dages arbejdsuge o. s. v., o. s. v.

Det er alt sammen sandt; der findes vist kun få familier, der ikke har køleskab, television, vaskemaskine, tørremaskine og mindst én vogn. Alt er mekaniseret, og i begyndelsen virker det overvældende; jeg husker, hvorledes jeg som gæst i et amerikansk hjem havde besvær med at dreje på de rigtige knapper.

De første 15 måneder af mit 2 års ophold tilbragte jeg i Georgia, staten nord for Florida.

Vinteren er temmelig kold her; men til gengæld er sommeren varm med høj fugtighedsgrad. Temperaturen er ca. 37 grader konstant i 4 måneder. At sige, at det regner resten af tiden, er overdrevet; men det regner ofte i dagevis, og da vejene som helhed er dårlige, synes alt ét rødt lerælte. Langs med og inde midt i dette ælte ligger faldefærdige rønner, ofte uden glas for vinduerne, maling har de ikke set i årevis; dog er der som regel en gammel bil udenfor; men bil i Amerika er nær det samme som cykel i Danmark. Det er både den hvide og den farvede befolkning, der bor under disse forhold, snavsede, usanitære og usandsynligt fattigt.

Så er der selvfølgelig småbyerne og de større byer, hvor det er anderledes; men de velplejede gårde ude på markerne, som vi er vant til at se hjemme, findes ikke.

Før i tiden forbandt man *Georgia* og *bomuld* med hinanden; men nu er tobak, nødder, rød peber og specielt ferskner fuldt så vigtige. Et betagende syn er ferskentræerne i blomst, den ene plantage ved siden af den anden i et hav af lyserødt.

Hvad der især optager ens tanker i Georgia er raceproblemet. Alt i det daglige liv har en skarp adskillelse, alt efter ens hudfarve – skoler, hoteller, restauranter. Rehabiliteringscentret, jeg arbejdede



Et af de mange huse i Georgia

på, er Amerikas største for poliopatienter. Der er to afdelinger for hvide og en for negere, og en tid arbejdede jeg begge steder. Jeg kom da i den situation, at jeg efter at have trænet en eller to negerpatienter i negerafdelingens svømmebassin måtte skifte til tør bade-drugt og over at træne hvide patienter i de hvides svømmebassin. Det synes fuldkommen absurd, og det meste af personalet var af samme mening; men et eller andet sted står der skrevet, at hvid og farvet patient ikke må trænes i samme lokale.

Alt gik som regel gnidningsløst angående selve behandlingstiden af patienterne; men de 3 ugentlige biograaftener var ofte et problem, idet hjælpedrengene, der var ca. 17 til 22 år gamle, var hvide, og flere af dem nægtede at transportere negerpatienterne over i biografen, og hvis de blev tvunget til det, kom de med insinuerende bemærkninger til patienterne. Ligeledes ville nogle af de hvide patienter ikke sidde i rullestol ved siden af en farvet o. s. v., o. s. v. Alt gik dog på nemmeste og behageligste måde – for de hvide vel at mærke.

Fysioterapeuter fra Europa og forskellige stater i USA var repræsenteret, og jeg boede i hus sammen med en nordmand, to tyskere og en dansker – sidstnævnte og jeg tog sammen til USA. Vi havde et dejligt hus, og negerpigen Effie var ansat til at holde huset rent. Hun



Nødderne »rystes« ned ved hjælp af kabler bundet til traktorer. Negerne »picker« dem op

redte vore senge, kom med rent linned plus lidt mere; men det var også alt, hvad Effie gad; og ærligt talt, for den ringe løn ville jeg også gøre mindst muligt.

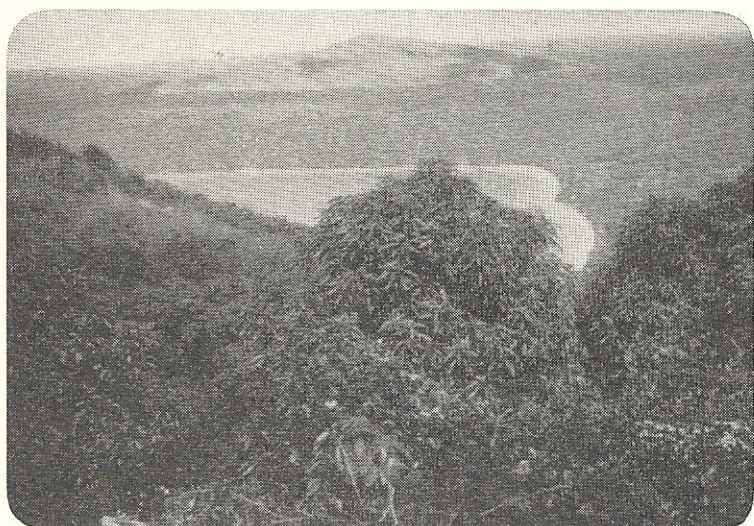
Effie elskede at sludre. I begyndelsen blev det mest enetale for hendes vedkommende, for den sydlige accent i sig selv er vanskelig at forstå, og når så dertil kommer negrenes specielle accent, så kniber det med skole-engelsken.

Det, jeg ville fortælle om Effie, var en lille udtalelse, hun kom med, da vi rejste: Jeg vil savne jer piger. Når jeg taler med jer, føler jeg ikke, jeg er sort. Misforstå mig ikke, jeg ved, jeg er ikke hvid; men I taler med mig, som om jeg var hvid! Effies ordforråd var ikke stort; men ingen af os var i tvivl om, hvad hun mente.

Vi boede ret isoleret på centret, havde ca. 70 km til nærmeste større by, og mange familier i omegnen havde altid boet der og deres familier igen før dem, og selvfølgelig var de præget deraf.

I foråret 1959 foretog hovedstadsuniversitetet en afstemning mellem studenterne for og imod raceadskillelse, og ca. 80 % var imod – et lyspunkt, javel – men hvad siger den uoplyste ungdom? Og med det mener jeg de mange, der lige netop kan læse og skrive.

Jeg har diskuteret emnet med utallige amerikanere; enhver har sin mening om, hvorledes sydboeren ræsonnerer. Jeg selv føler, at



Udsigt over »Mogens bugt«, St. Thomas

Harry Golden i sin bog *Only in America* rører ved det fundamentale. Sydboeren er i det daglige vant til at have negere omkring sig til hjælp i hus og have; han tænker: Negro, kom så nær til mig, som du kan, men kom ikke så højt (uddannelsesmæssigt). Mange nordboere tænker derimod: Negro, kom så højt, som du kan, men kom ikke nær til mig!

Under mit ophold i Georgia fik min danske veninde og jeg lejlighed til at tage på et lille krydstogt til Vestindien, hvilket var en stor oplevelse. Det var i januar måned; men Vestindien har sommer året rundt. Folk på St. Thomas siger: Den eneste forskel på sommer og vinter er, at om sommeren har vi flere blomster og færre turister.

Øerne er meget forskellige. Republikken Haiti består hovedsagelig af mørkfarvede. Der har været en kolossal mixen af spaniolere, franskmænd, portugisere, negere m. fl. Befolkningen taler fransk, kreolsk, lidt spansk og lidt engelsk; på trods af den store fattigdom virker de som helhed glade og meget stolte over deres frihed og uafhængighed. Mange bor i små træhuse, der består af to værelser, og i hvert værelse bor der indtil fem mennesker. I uhyre kontrast til dette ligger de flotte turisthoteller og skønne hjem og omringer byen.

Næste stop var St. Thomas. Synet var betagende allerede fra luften – en lilleputø på ca. 83 km². Hovedstaden, der tillige er eneste

by, hedder Charlotte Amalie, og gaderne bærer endnu navne som Dronningsgade, Storegade o. s. v., o. s. v.

Til oplysning for dem, der har glemte årstallene, kan oplyses, at Danmark har ejet øen fra 1671, da den danske kolonisation begyndte, til 1917, da den blev solgt til USA.

Jeg var fuldkommen betaget af de røde tegltage, de stejle, små gader og øens natur. Hvor man end var, havde man udsigt over det blå Caraibiske Hav med de utallige klippeøer; de skønneste bade-strande lå udbredt foran én, et eldorado at fiske koraller, at svømme eller at dase i.

Såvidt jeg husker, bor der ca. 200 danskere, og vi mødte adskillige og havde meget svært ved at forlade øen og alle de nye venner. Vi udsatte tilmed rejsen og tog fly en dag senere, og videre gik det til Jamaica, calypsoens hjemsted.

Jamaica er engelsk besiddelse, og her bor mange englændere og canadiere; men som på de andre øer er hovedparten af befolkningen negere og mulatter. Øen bliver besøgt af et tusindtal af turister og har ikke det samme drivende tempo, der på de andre øer virker så charmerende.

I april forlod jeg Georgia, krydsede over til Californien og er nu i Los Angeles. Jeg er meget glad for at være her og kunne skrive mindst lige så meget om de vestlige stater; men dette blev altså *mit* bidrag.

Bodil.

FALSKHEDENS onde engle
har stormet din borg,
når under latteren sindet
føler smerte og sorg.

☆

SELV om du tror, du vandrer
på livets vej,
vandrer du dog mod døden;
ak, glem det ej.

Erik Munch.

SNE

Der er ingenting i verden så stille som sne,
når den sagte gennem luften daler,
dæmper dine skridt,
tysser, tysser blidt
på de stemmer, som for højlydt taler.

(Helge Rode)

Mon ikke sneen er en faktor, som har spillet en vis rolle for mange af Ryomgård Realskoles elever? Jo, vi husker vist allesammen, at togene om vinteren ofte var flere timer forsinkede på grund af snemasserne. Sommetider, hvis snefygningen var særlig voldsom, hændte det endda, at skolen var lukket, så vi fik en ekstra fridag ud af det!

Sne er en ting, som har indflydelse på mangt og meget. Børnene bliver henrykte, når vinterens første sne falder; husejeren i byen bliver derimod irriteret over, at han igen skal ud at skovle fortovet rent for sne. Skiløberen er glad for et tykt snelag; det samme gælder for så vidt også landmanden, for et snedække beskytter nemlig plantespirene i jorden mod frostskafer. Jernbanefolk, rutebilchauffører og trafikanter iøvrigt er ikke glade for sneen, som ofte lægger store hindringer i vejen for samfærdselen. Men hvad enten vi synes om det eller ej, så falder sneen alligevel og sætter sit præg på det nordiske vinterlandskab. I Danmark har vi ganske vist ikke så voldsomme snemasser som i store dele af Norge, Sverige og Finland; men også herhjemme er sneen dog en væsentlig faktor i vort vinterklima.

Men hvad er sne egentlig? Jo, vi har da lært i skolen, at sne er frossent vand i sammensatte iskrystaller, som dannes ved langsom fortætning af atmosfærens vanddampe ved temperaturer under vandets frysepunkt. Alle er sikkert også klar over, at der findes flere forskellige former for sne, alt efter hvorledes snefnuggenes og der-



I sne står
urt og busk
i skjul

Foto:
K. Basse
Kristensen

med iskrystallernes sammensætning er. Ved temperaturer i nærheden af frysepunktet falder sneen som regel i form af store og vandfyldte fnug; ved lave temperaturer derimod er snefnuggene oftest meget små. En særlig slags sne er den såkaldte kornsne, der ofte bliver forvekslet med hagl; den består af små grynede korn og falder mest i tilknytning til koldfronter.

Afhængig af snefnuggenes art og fugtighedsindhold er bl. a. sne-dækkets tykkelse. Den fine frostsne giver i reglen et tykkere snelag end de fugtige og store snefnug, der falder, når temperaturen ligger nær ved frysepunktet; i det sidste tilfælde vil den fugtige snes større vægt nemlig presse snedækket sammen, så det ikke når samme højde som ved den lettere frostsne, selv om de to slags sne har givet samme nedbørsmængde i smeltet tilstand. Forudsat er naturligvis også, at temperaturen i begge tilfælde har ligget under frysepunktet, så snedækket ikke kan formindskes ved smeltning. I almindelighed kan man sige, at 1 cm snehøjde giver ca. 1 mm vand i smeltet tilstand, fin frostsne lidt mindre og fugtig sne lidt mere.

Men lad os forlade sneens sammensætning og fugtighedsindhold og i stedet se lidt på sneforholdene rent meteorologisk. Hvor finder man nu f. eks. de største snemængder om vinteren i hele verden? Det er ikke, som man måske vil tro, i Sibirien. Her falder hovedparten af nedbøren nemlig om sommeren, og selv om vinteren er meget streng, ligger der ofte kun et forholdsvis tyndt snedække, som solen hurtigt kan smelte bort, når foråret kommer i løbet af maj måned. Nej, de største snemasser om vinteren må snarest søges

i store dele af Nordamerika, hvor vinteren både er kold og har en stor nedbørsmængde, f. eks. det østlige Canada. I USA har New England-staterne, de vestlige søstater Michigan, Wisconsin og Minnesota samt Rocky Mountains ligeledes ofte en betydelig snehøjde om vinteren; den gennemsnitlige maksimum-snehøjde i Northfield i staten Vermont er således over 120 cm. I Europa når kun de svenske Laplandsfjelde, det norske højfjeld og visse højtliggende alpeegne op på en så stor gennemsnitlig maksimum-snehøjde.

De snerigeste områder i Skandinavien uden for fjeldene finder man i det østlige Finland samt i grænseegnene mellem det norske østland og de svenske landskaber Dalarne og Värmland. Også det Smålandske Højland har om vinteren en betydelig snehøjde i forhold til det øvrige Sydsverige.

Her i Danmark varierer snemængden meget fra egn til egn trods landets forholdsvis ringe udstrækning. I almindelighed kan man sige, at de egne, der både har en lav temperatur om vinteren og en forholdsvis stor nedbørsmængde på denne tid, også har de største snemængder. Men lad os prøve at undersøge de enkelte egenes sneforhold hver for sig og se, hvorfor det forholder sig, som det gør.

Fem bestemte områder må vist siges at være de snerigeste landsdele i Danmark, nemlig Vendsyssel, Himmerland, Djursland, det Midtjyske Højland og Bornholm. I disse fem områder når vinterens gennemsnitlige maksimum-snehøjde op mod $1\frac{1}{2}$ m.

1) Vendsyssel og 2) Himmerland har begge i kraft af deres nordlige beliggenhed en forholdsvis kold vinter, og da højden over havet mange steder i det indre er betydelig, bliver nedbørsmængden her temmelig stor. Snemængden om vinteren er da også stor i begge landsdele. Især Vendsyssel med sin udsatte beliggenhed for kolde nordenvinde kan hen på foråret ofte få betydeligt snefald med glatte veje og andre trafikvanskeligheder.

3) Også Djursland hører til de snerige dele af Danmark, hvad de fleste af Ryomgård Realskoles elever sikkert har erfaret i deres skoletid! Det indre Djursland, især Kolindsund-sænkningen tværs gennem landsdelen, er i en stor del af året en af Danmarks koldeste egne med kraftig nattefrost, og da Djursland endvidere ligger stærkt udsat for koldluftindbrud fra nordøst, sker det ofte om efteråret eller i begyndelsen af vinteren, at nedbøren her falder som sne, men som regn i f. eks. Vest- og Sydjylland, på Fyn og Sjælland. Men også hen på vinteren, når det fryser og sner over hele landet, hænder det ofte, at Djursland, især med østenvind, får større snemængder

end det øvrige land. Dette skyldes Kattegats forholdsvis varme vand, der afgiver varme og fugtighed til de laveste luftlag. Når derfor luften med østenvinden kommer ind over Djursland og bliver udsat for afkøling, må den afgive sin fugtighed, hvilket altså sker i form af ofte meget voldsomt snefald, og hvis vinden er kraftig, så der bliver fygning, kan snevejret medføre store trafikbesværligheder.

4) Det Midtjyske Højland syd og sydvest for Silkeborg-søerne ligger for største delens vedkommende mere end 100 m over havet og har derfor både en ret kold vinter og stor nedbørsmængde, også i vintermånederne. Snefaldet bliver derfor også rigeligt i forhold til de omliggende egne. Ved Palsgård (105 m over havet) mellem Bryrup og Ejstrupholm er vinterens gennemsnitlige maksimum-snehøjde således omkring $\frac{1}{2}$ m. I parentes bemærket må man måske lige nævne, at et tykt snedække i høj grad forøger temperaturudstrålingen i klare vinternætter, og frosten kan derfor blive meget streng. Dette gælder ikke mindst for det Midtjyske Højland, hvor Løndal satte kulderekord for Danmark den 26. januar 1942 med $\div$ 31 grader; det tykke snedække, som lå på egnen, har sikkert været en væsentlig årsag til, at udstrålingen bragte temperaturen så langt ned. Her på højlandet syd for Silkeborg bliver sneen også i reglen liggende lidt længere om foråret end i de omliggende egne.

5) Den sidste af de fem snerige landsdele, som skal omtales, er Bornholm. Ligesom Kattegats afgivelse af fugtighed til luften var en væsentlig årsag til Djurslands store snemængder, så er det for Bornholms vedkommende Østersøen, der bevirker de kraftige snefald, der ofte, men især sidst på vinteren, hjemsøger øen. Hvis et udbredt sneområde ligger over Østersøen i forbindelse med et lavtryk over Nordtyskland eller Polen, kan det ofte sne i dagevis over Bornholm, og resultatet bliver lukkede veje og trafiksammenbrud. Da foråret kommer sent til Bornholm, bliver sneen tit liggende langt hen i april på de højtliggende dele af øen i og omkring Almindingen.

Efter at have omtalt de snerigeste dele af Danmark vil det også være på sin plads, uden i øvrigt at gå i enkeltheder, at se på hvilke egne af landet, der om vinteren normalt er de snefattigste. Det drejer sig først og fremmest om det sydvestligste Jylland mellem Ringkøbing Fjord og Tønder. Området her ligger åbent for de milde sydvestenvinde, og tøvejr forekommer langt hyppigere end i det øvrige Jylland. Endvidere er snemængden forholdsvis ringe på øerne syd for Fyn samt på mange af vore små øer, der ligger i åbent farvand;

vinteren er her relativt mild, og nedbøren vil derfor ofte falde som slud eller regn under vejr-situationer, hvor den falder som sne f. eks. i det indre af Jylland.

Tidspunktet for det første og sidste snefald ligger meget forskelligt i de enkelte dele af landet. Vinterens første snefald indtræffer i det nordøstlige Jylland, Djursland indbefattet, gennemsnitligt allerede i den sidste uge af oktober. Sydjylland, Fyn og Sjælland får den første sne i løbet af november måned og kysterne af Langeland, Lolland og Falster først omkring den 1. december. Naturligvis varierer det en del fra år til år. Enkelte gange er der således faldet sne i september ved nord- og midtjyske stationer; men på den anden side kan det også hændes, at den første sne ikke kommer før ved juletid.

Det sidste snefald om foråret indtræffer i Sønderjylland og på de sydlige øer gennemsnitlige omkring den 5. april; men på det Midtjyske Højland, i Nordøstjylland og på Bornholm så sent som omkring den 1. maj. I sjældne tilfælde kan der falde sne her i landet i juni måned.

I almindelighed medfører de sene forårssnefald ikke et sammenhængende snedække. Den 7. maj 1957 faldt der dog ved Skaføgård i det indre af Djursland omkring 5 cm sne, der blev liggende hele dagen. Det pågældende døgn var også usædvanlig koldt for årstiden; nattens minimumtemperatur var således omkring -6 grader, og dagtemperaturen kom ikke over frysepunktet. Den slags ubehagelige vinteroverraskelser i forårstiden indtræffer oftest, når lufttrykket er højt over Storbritannien og det nordlige Atlanterhav, men lavt over Østersøegnene; herved kan meget kold luft fra Ishavet uhindret strømme ned over Nordeuropa og medføre både frost og snevejr som i ovennævnte tilfælde.

Selv om sneen kan være til stort besvær, og mange mennesker ville ønske, at den slet ikke kom, så er den dog også til nytte og gavn på flere områder rent bortset fra al den herlige skønhed, som den kan frembringe i naturen.

Snedækket er således af uvurderlig betydning for landbruget, idet sneen om vinteren forhindrer kulden i at trænge ned i jorden, en omstændighed, der er af stor betydning for vintersædens overvintring. På grund af snedækkets beskyttende virkning går jordtemperaturen som regel ikke længere ned end til nogle få frostgrader, selv om luftens temperatur over sneen måske ligger omkring -20 grader. Derfor er det ikke underligt, at landmændene frygter

for en vinter med barfrost. Endnu en fordel for landbruget er det, at snedækket delvis kan virke som erstatning for den ofte svigtende forårsnedbør, idet den ophobede sne udgør en vandreserve, som i nogen grad kommer vegetationen til gode ved snesmeltningen.

Også set ud fra et hygiejnisk synspunkt må sneen vist siges at have en gavnlig virkning. Alle læger vil sikkert foretrække en vinter med snedække og megen sol frem for en mild og fugtig vinter uden sne af betydning.

Ja, sneen kan være til både gavn og besvær, og det vil sikkert altid være således, at nogle er tilfredse og andre utilfredse, når den falder og med sit hvide tæppe dækker og skærmer den sovende vinternatur!

Hans Oluf Madsen.

DEN, der vogter sin mund,
bevarer sin sjæl;
den åbenmundede høvler
sin ligkistes fjæl.



DEN, der er hastig til vrede,
øder sin ro;
i et fortrædeligt hjerte
kan freden ej bo.



DÅREN skriger sin viden
ud over det ganske land;
den vise viser i gerning
det, han evner og kan.

Erik Munch

Strykt i dette Aar

»FAR, hvad bestilte folk om aftenen, før fjernsynet kom?« har sikkert mangan lille dreng eller pige spurgt sit fædrende ophav. Og svaret har utvivlsomt sat mange lidt i forlegenhed. Man må nemlig huske på, at for den yngste generation er fjernsyn allerede en gammel opfindelse; men rykker man spørgsmålet om aftenens tidsfor-
driv en generation eller måske bedre to generationer tilbage i tiden, behøvedes der ingen betænkningstid til svaret; det ville komme straks og lyde således: »Vi sang viser om aftenen, nogle lange viser, der handlede om mord, brand, svig, ulykkelig kærlighed og meget mere. Man kaldte dem skillingsviser, fordi man kunne købe dem for et par skillings.«

Disse gamle skillingsviser florerede i forrige århundrede og kendes helt tilbage til Holbergs tid. Mange ældre mennesker kan endnu huske dem, og en del af dem kendes den dag i dag af de fleste mennesker, uden at de er klar over, at det oprindelig er skillingsviser. Nogle af de bedste er nemlig blevet optaget i vore gængse sangbøger, og blader man disse igennem, kan man finde en hel del af dem, f. eks. Jens Vejmand, Stakkels Hanne, Jeg elsker den gamle, den vaklende rønne, visen om Skamlingsbanken, Alperosen, På Samsø var en pige, Du skønne, fortryllende Kjesten og endnu flere, hvoraf blot skal nævnes visen om Hjalmar og Hulda, der med sine 23 vers var en af de længste, og Det var en lørdag aften, der med sin iørefaldende melodi og kraftige sentimentalitet var i stand til at bide sig fast i hukommelsen.

Hovedparten af de gamle skillingsviser er dog nu glemte – og fortjente vel også denne skæbne – andre huskes kun brudstykkevis som f. eks. omkvædet til »Pjaltensborgs brand«, der indgår som fast bestanddel i »gammeldaws« dansemusik:

»Julia, Julia,
Julia, Julia Hopsasa!
Julia, Julia,
søde Julia!«

eller

»en lillebitte mand, en ganske lille mand,
en ganske lillebittebittebittebitte mand!«

i Erik Bøghs skillingsviser »Lad andre kun synge om alt, hvad der er stort«.

Indholdet i skillingsviserne er kun undtagelsesvis af større litterær værdi, men giver ofte udtryk for den folkelige sans for humor, således også i visen om »Kejseren i Kinesiens land«, der ikke behøver at tage hensyn til nogen rigsdag eller øvrighed, men alligevel må bøje sig for sin datters vilje. Skillingsvisen gengives her efter »Landet«, hvori der for en halv snes år siden blev offentliggjort en række af vore bedste skillingsviser. På forsiden af skillingstrykket findes hele visens lange titel: Visen om Kejseren og hans Datter i Chinesien, sørgelig i sin Indgang, drøvelig i sin Fremgang, men lystelig i sin Udgang, indeholdende et oplivende Bevis paa Kjærlighedens Kamp og Seier, skreven efter Kilderne af P. Mandarin. — Pris 4 Sk.

Kejseren i Kinesiens land
det er en umådelig mægtig mand,
han kan gøre alt, hvad han vil,
for der er ingen rigsdag til,
der er ej heller grundlovsfester,
dagblade eller lollandske præster.
:| Men han blev dog narret engang,
og just derom lyder min sang. |:

Kejserens datter hed Tschung-tschek-tschuk,
og hun var både pæn og smuk,
ingen udi den ganske stad
havde en næse så dejlig flad,
neglene bar hun i futtaler,
fødderne, de var som nøddeskaller,
:| og hendes hårløk — tænk blot engang,
den var halvellerve alen lang. |:

Hun elsked! – men ak, han var ej af stand,
for resten kaldtes han Tsching-ding-dang;
men da kejseren fik den besked,
så blev han så lynende vred,
sagde til profossen: Tag fyren i kraven,
bring ham herop, han skal dunkes på maven.
:| Når i morgen jeg drikker min the,
vil jeg på den komedie se. |:

Så tog de fangen den stakkels knøs,
og så skulle da sagen gå løs.
Kejseren på sin trone sad,
hoffet stod rundtenom i rad;
men da de så skulle dunke ka'len,
så kom prinsessen ind i salen:
:| Vil I gøre min elskte fortræd,
så vil jeg dunkes på maven med! |:

Kejseren hosted' og drak en kop the,
hoffet drak også – og hostede;
kejseren tog sig en vældig pris –
hoffet – det gjorde ligervis;
kejseren lagde fingeren på næsen –
hoffet viste det samme væsen,
:| kejseren nyste – og straks derpå
hoffet – det gjorde ligeså. |:

»Quax!« sagde kejseren så – og straks
hele hoffet sagde også »Quax«,
det betyder på dansk, kan jeg tro:
Tag da så hinanden, I to!
Så blev der glæde og fryd og gammen,
prinsessen kyssed' dem allesammen.
:| Sådan fik de hinanden så flot,
nu er de gift og har det godt. |:

Red.

Den skjulte Sandhed

Formanden for Dansk Interplanetarisk Selskab for Contact i et interview med Information: »Hvis man udelukkende bedømmer en ting efter det sandsynlige, får man som regel en løgn til resultat, mens sandheden ofte skjuler sig i en fantastisk klædedragt.«

MAN kan mene om Mykle, hvad man vil; men han har i »Lasso om Fru Luna« givet to Skildringer, som huskes. Den ene er den vidunderlige Beskrivelse af Smørrebrødet, det flade contra det gavmilde. »Søg aldrig Eventyret i et Hus, hvor der findes en Ostehøvl i Bordskuffen« eller noget i den Retning! Den anden er en poetisk og eventyrlig Beskrivelse af Skovdybet, hvor alt kan hænde. Det gør han godt, og det er rigtigt. Langt ude i Skoven, saadan begynder mange Eventyr, og jeg har – takket være særlig Kontakt med de Væsener, der med Rette betragter Skoven som deres Domæne – fået Nys om en Tildragelse, der i hvert Fald er mere fantastisk end ligefrem sandsynlig. Undskyld, hvis jeg ved at starte med Mykle har givet Indtryk af, at det følgende skulle beskæftige sig med, hvad vi indtil Lede har hørt diskuteret, for det er ikke Tilfældet. Det er hans Skovdyb, jeg vil bruge som Udgangspunkt. Langt ude i Skoven – –

En klar Frostnat i Januar kredsede et Fartøj af aldrig tidligere observeret Art over en Lysning i de store Skove. Lydløst standsede det i Luften, hang, baaret af usynlige Kræfter, nogle faa Meter over Jorden, for saa tilsidst at lande – uden at en eneste af Menneskenes militære og andre Udkigsposter anede noget derom.

Der straaledes et stærkt Lys fra Ruderne i Rumskibet, en lille Dør aabnedes og ud kiggede et trekantet rødpelset Hovede, kloge sorte Øjne glimtede i Maaneskinnet. Med et adræt Hop sprang en uniformeret Ræv ud af Døren og satte som den første fra Planeten Rebus Poten paa vor Jord.

Mens Rumskibet endnu kredsede i Luften over Skrænten, hvor

der boede en tre-fire Rævefamilier i ganske primitive Jordhuler, var de hjemmeværende Ræve af Flokken straks ængsteligt flygtet ind i Hulerne; men den vedvarende Stilhed lokkede snart de mest nysgerrige frem igen. De standsede alle som paa Tælling, da de fik Øje paa den lille Skikkelse, der stod med det ene Forben paa en Træstub klart belyst af Maanen.

Rumskipperen i den tætsluttende blaa Uniform med en bred Stribe Ordner paa venstre Side af Brystet sagde til den maalløse Skare: »Frygt ikke, stakkels underudviklede Brødre og Søstre, jeg kommer som jeres Ven. Hvis I paa enhver Maade vil hjælpe og være venligt indstillede, vil vor Aktion blive til stor Fremgang for jer. Foreløbig er alt, hvad jeg ønsker, Oplysninger, Oplysninger og atter Oplysninger«.

Den modigste og største af Rævene, en ung Han – endnu med lidt Dun og Blod paa Snuden fra Nattens Bytte – tilkendegav med en hjælpeløs Gestus sin Afmagt over for denne Strøm af Veltalenhed. Han stødte sine Ord frem i hæse Bjæf, og den fremmede forstod Meningen: der var sympatisk Kontakt.

Knurren, Snerren, Grimacer var Huleboernes sædvanlige Meddelelsesmidler; dog fandtes der af og til Individider, som følte Trang til en mere nuanceret Samtaleform, og som famlede sig frem til et Livssyn udover det gængse: Æd, for ikke selv at gaa til Grunde. De forsøgte at glorificere Jagtens Spænding, og de gjorde et større Nummer ud af Vinternætternes Elskov, end de gamle syntes var passende, alt sammen i et mere udbroderet og varieret Rævesprog end det, de gamle nøjedes med.

Denne unge Hanræv var Førerskikkelsen blandt Fusentasterne, og Tilsynekomsten af den lille uniformerede Udsending fra en anden Verden var som et Svar paa hans urolige Hjertes inderligste Længsel. Han hed Snava.

Den fremmede bøjede sig frem mod ham og sagde: »Jeg er glad for din Hjælpssomhed og skal vide at paaskønne dig. Mit Navn er Luri. Kom!« Og de andre Ræve stod forundrede og lamslaede tilbage, da de saa deres Kammerat forsvinde ind i Rumskibet efter den uniformsklædte Luri.

Et forunderligt Syn mødte Snavas Blik: et Rum meget større end nogen Rævehule og udstyret paa den mest fantastiske Maade – i Stedet for som hjemme hos Snava at bruge lidt vissent Mosegræs til Leje, laa, sad og slængte sig her en halv Snes Ræve paa de mest raffinerede Former for Liggehalm. Ængstelig i det stærke Lys

betragtede Snava Mærkværdighederne gennem vantro Øjensprækker. Og da Døren til et andet Rum gik op, og en ung Hunræv kom ind i et glitrende, stramt Hylster af sølvindvirket Stof, ja, da gemte han sin Snude i Poterne og laa som død.

Luri lod ikke sin nye Ven i Stikken. Han bød en af sine undergivne at føre Snava ind ved Siden af og udstyre ham med en passende Dragt.

Snava var Digter, primitiv, men en Begavelse. Det er blandt Ræve en Sjældenhed med den Slags Evner; men han ville dog ikke være regnet, hvis ikke han tillige havde været saa storartet en Jæger, saa stærk en Slagsbroder. Hans for den øvrige Flok, selv for Fusen-tasterne, for lange og stærke Digte ville øjeblikkelig være blevet knurret ud, hvis han ikke selv med stor Kraft havde kunnet knurre sig Ro til, naar han ønskede at fremsige sine Improvisationer for et Publikum. Det er jo ikke altid nok for en Digter at sidde paa Maanebakken med Snuden lige op i Luften og helt alene udtrykke sin Naturs Splittethed.

Da han atter traadte ind i Salonen, nu selv iført en blaa Uniform, den største der var, følte han sig forvandlet. Her hørte han til, ikke blandt den umælende Skare udenfor.

Han satte sig i en blød Kurvestol, lige over for ham sad Aabenbaringen fra før. Pigen hed Tina, hun var Luris Datter. Snava saa kun hende og hørte kun halvt efter Luri, der redegjorde for Rumskibets Ankomst – man ville paa Planeten Rebus have Oplysninger om Levevilkaar og Muligheder for Kolonisation her paa Jorden. Luri sagde: »Snava, betragt dette Rumskib som dit andet Hjem, bo her hos os, saalænge du har Lyst.«

De følgende Dage levede Snava i en Rus. Det tekniske Udstyr, som var Forudsætningen for Fartøjets fantastiske Rejse gennem Rummet, gik ham over Hovedet, men de nye Spisevaner, Omgangstonens fjerlette Elegance og Fjernsynets Underholdningsprogrammer var det, der fascinerede ham mest. Af den daglige Nyhedsudsendelse fra Rebus forstod han ikke meget. Der herskede ikke ideelle Forhold paa Planeten, sagde Luri, og det var blandt andet derfor Planen om Kolonisation paa Jorden var blevet bragt frem. De ledende Statsoverhoveder talte tit i Fjernsynet, og efterhaanden lærte Snava Rebus' mest fremtrædende Rævefysiognomier at kende fra Skærmen.

Den primitive, flot byggede Hanræv, der saa intelligent havde forstaaet at tilpasse sig en ny Leveform, kom paa meget fortrolig

Fod med Repræsentanterne fra den nye Verden. Sammen foretog de Strejfture i Omegnen; men da reelle Oplysninger om Jordklodens militære og kulturelle Forhold jo ikke lod sig indhente netop paa denne Maade, kom Luri ingen Vegne og begyndte saa smaat at tale om at vende tilbage til Rebus.

En Ting havde forundret Luri overmaade: at Menneskene skulle være Rævenes værste Fjender. »Menneskene?« udbød han, »hos os lever de i Huler, ganske vist er de meget snu og pudsige, og der går mange Historier om dem, de er ganske dygtige til at klare sig. Men deres Behov for Oplysning er overhovedet ikke vakt, og de lever forskrækkeligt primitivt – ja, netop som du og dine Fæller lever her.« Dette fyldte Snava med stor Undren, og han rantes af den Foragt, der pludselig anedes i Luris ellers saa elskværdige Træk.

Hypeligt ledsagede Tina Faderen og Snava. Endnu havde han ikke fortalt hende, hvad han følte for hende. Han var fuldstændig klar over, at det ikke kunne nytte at bruge samme Fremgangsmaade over for hende, som naar det gjaldt hans jordiske Flamme. Men han havde stadig som sin inderste Hemmelighed, at han var Digter. Han skulle nok finde paa Raad.

Nu var der i Ræveflokkens udenfor en Hunræv, der savnede Snava med et Begær og i en Pine, der var mindst lige saa brændende som Snavas Følelser for Tina. De øvrige Ræve levede som før, der var ingen Kontakt mellem Rumskibets Beboere og Skræntens; men Snude, som Hunræven kaldtes, havde i det sidste Aarstid betragtet sig selv som Snavas Kone, sammen havde de jaget mangt et godt Bytte i saavel regntunge som frostlyse Nætter, og det sidste Kuld Hvalpe, hun havde bragt til Verden, havde været hans. Ganske vist var han Digter, hun havde fra første Færd været fortrolig med Tanken om hans manglende Stabilitet – hun vidste mere end han anede om, hvor han sommetider hentede Inspiration til sine mærkelige Digte – men dét var Vilkaarene, og dem led hun gerne, saalænge han ogsaa var hendes. Derimod bragte Tina, der saa helt havde opslugt hans Interesser, hendes Sind til Grænseegne, hvor en mere forfinet Ofeliatype nok var gaaet vild, men hvor Folk af Snudes Slags akkumulerer saa voldsomme Følelser, at der kun kan blive Tale om Befrielse gennem Voldshandling, vel at mærke rettet mod Aarsagen, ikke masochistiske Selvpinsler.

Mens hun indædt dygtigt oplærte sine og Snavas nu næsten voksne Hvalpe i Jagtens Finesser og arrigt afviste andre Hanræves Tilnærmelser paa en saa rasende Maade, at de forfærdedes, sam-

ledes i hendes Indre en Vulkan af Had til Udbrud – hun ville, ville have Snava tilbage.

Den platinfarvede Tingest fra Rumskibet stod som den eneste Forhindring. Snude blev næsten poetisk i sit Had – begyndte at snerre Trusler ud i Luften, naar hun løb afsted gennem Skoven, Strømme af Skældsord, mens hun fremmanede Syner af Tinas og Snavas Samvær, mindedes, mindedes – og naar hun saaledes havde mumlet og snerret et Stykke Tid, og hendes ældste Søn løb op paa Siden af hende – aah, hvor han lignede sin Far – og sagde: »Mor, hvad var det, du sagde?« saa svarede hun: »Jeg digter – din Far er vel ikke den eneste, der skal have Lov til det – jeg digter, du kan tro, jeg digter!« – og hun saa for sig Tinas lemlæstede, sønderbidte Krop, og hun gennemstrømmedes af Erindringen om sit og Snavas Samvær sidste Fuldmaane – »Jeg digter!«

Snava betragtedes efterhaanden af Mandskabet paa Rumskibet som Luris Svigersøn – men selv om Tinas Væsen altid var meget æggende og indbydende over for Snava, saa sørgede hun for ikke at blive alene med ham, altid tre Skridt fra Livet. Det var ulideligt for en heftig Natur som Snava. Men pludselig – som Livet uventet er gavmildt af og til – kom Udfrielsens Time: de skulle gaa alene til Maanebakken. Luri sad travlt beskæftiget af Fjernsamtaler med Rebus, hvor der igen var Ballade, der saa ud til at blive Krig, og Snava havde imens i forsigtige Vendinger forsøgt at fortælle Tina om sin til denne Time hemmeligholdte digteriske Gave. Tinas Interesse var straks vakt, hun kunne til og med forstå, hvad han sagde om meget bedre at kunne recitere derude i de mere frie Omgivelser. Hun var som fortryllet, han skulle sige Digte for hende, tænk, at han, som hun nok havde beundret for hans primitive Virilitet, til og med var Digter. De gik ud i Vinternatten, længere bort end hun før havde været, de to alene.

Snava lod Tina gaa foran sig ad de knapt synlige Stier, som Rævene følger i de store Skove. Han nød at se hendes Bevægelser saa tydeligt, fremhævet af den stramme Dragt. Snart, snart! Ikke skænkede han Snude een Tanke. Men mens han igen gik her alene med en Hunræv, som saa ofte før, gik det op for ham, hvad han havde savnet, mens han levede det blødagtige Liv i Rumskibet – aah, denne Frostluft, denne blandede Skovatmosfære, visne Bregner, der strejfede hans Flanker, Raadyr, der sprang op foran dem, Farten af Hare, Fasaner, og nu gik de lige under et Træ, hvor Skovduerne sad og sov paa Grenene, igen at smage raat Kød, at spytte

Fjer ud, med Hjertet endnu hamrende efter det sidste afgørende Spring – at kaste sig mæt og tungt paa Jordgulvet i Hulen og sove tæt op til en anden Krop! Dette Liv skulle Tina lære at kende. Gen-nem hans Digte og gennem hans Elskov.

Da de kom til Maanebakken, hvor han for saa kort Tid siden havde deklameret for Snude, lagde han ikke Mærke til en Skygge, der krøb sammen bag en af de store Vindfælder.

Han satte sig med Halen smukt omkring de samlede Poter, vendte sin allerede vibrerende Snude mod Maanen og bjæffede sit Epos om Livet og Elskoven ud i den frostklare Luft.

En stor Uro greb lidt efter Tina. »Han gør jo kun,« tænkte hun, »aah, det er forfærdeligt, det er det pinligste, jeg i mit Liv har været med til; det lod jeg mig besnakke til, hvor dum jeg var at tro, *han* skulle være i Stand til at frembringe Poesi.« Og Snava sad intet-anende i fuld Belysning, stift vendt mod Maanen, bjæffende om lange Jagter over hvide Marker, om Lugten af Hønehuse, fulde af tykke, brune Høns, om Dunene paa Skovduens Bryst, Lyden af knasende Knogler – og saa kom det, aah, nu forgik Tina – han kaldte Tingene ved deres rigtige Navn, messede rask væk om alt, hvad man nok gjorde paa Rebus, men bestemt ikke sagde ligeud. Poesi? Det Fjols, det afskyelige Fjols.

»Kære Snava,« sagde hun med blid Røst, »jeg har det ikke helt godt, jeg vil gerne tilbage til Rumskipet,« og saa vendte hun sig paa sin besnærende Maade, og hendes meget store og meget buskede Svans fejede Rimen af et lille Grantræ.

I det samme kom ud fra Mørket en Kugle af Kraft og Vildskab; et halvkvalt Skrig var alt, hvad Tina naaede at ytre, hendes Kjole flængedes af rasende Bid, hun blev rusket og flænset af metalhaarde Kæber og slængt bort saa død som de Høns, Snude var Ekspert i at stjæle ned fra Pindene. Det var Sekunders Værk. Lamslaet og fuldstændig ædru stod Snava som en vaad Hund paa den Plads, hvor han altid før havde været Herskeren.

»Skal du lege, er det med mig, du skal lege!« hvædede Snude staaende over sin døde Rivalinde. Ak, om hun vidste, hvor lidet interesseret Tina, trods sit æggende Ydre, havde været i at lege.

Saa vendte Snude sig om og gik. Og Snava, den stærke, den uforfærdede, vidste i dette Øjeblik ingen anden Udvej end Flugt. Afsted, ind under snedryssende Graner, op ad Skrænter, hvor det frosne Grus raslede væk under Poterne paa ham, langs susende Læhegn, tæt forbi sovende Gaarde og ensomme Huse, hvor Hundene

for rasende ud, saa langt Længen rakte, bort, over ujævne Pløjemarker, ind under et fremmed Skovbryn, over Diget ind i en helt anden Skov, hvor han Timer efter styrtede hovedkuls ned i en forladt Rævegrav.

Imens var Snude, indvendigt stadig sydende efter det voldsomme Udbrud, gaaet til det forhadte Rumsbry, hvor hun aldrig før havde været, lige hen til Luri, som sad i sin Stol, havde gjort ham begribelig, at han skulle følge med og havde ledt ham ud til Maanebakken, hvor Tinas sønderrevne Legeme laa. Der sagde hun kun det ene Ord: »Snava!« Luri blev ude af sig selv af Sorg og Raseri. Saa bar og slæbte han sin Datters Lig tilbage til Rumsbryet. Næste Dag var Rumsbryet væk.

Paa en fjern Planet ved Navn Rebus modtog en uniformeret Ræveobservatør, siddende ved et indviklet Apparat, følgende Budskab fra det Rumsbry, der forsøgsvis var blevet afsendt med Jorden som Maal: »Operationen mislykket. Befolkningen lever paa det allerprimitiveste Stade og er fuldstændig uegnet til at modtage nogen Form for Civilisation!«

En Aften nogen Tid efter jagede Snude en Hare, som imidlertid stak af fra hende, ind gennem Porten til en Gaard. Idet hun tæt op mod Muren rundede Hjørnet, løb hun lige ind i Snava – som kom med Haren i Flaben. Han fortsatte ligeud over Marken op mod Skoven, som om han ikke havde set hende. Fuldkommen salig travede Snude bagefter. I Skovbrynet lagde Snava Haren og sad afventende, til Snude var naaet op til ham. Saa aad de Haren – og fulgtes siden ad.

Men inde i Folks Huse lød sidste Radioavis før Sengetid, og den var, som den altid er; paa Bordet laa Aviserne med de Beretninger om flyvende Tallerkener, der af nogle bliver taget alvorligt og af andre bortforklaret. Akja, og ingen aner, at Jorden allerede har haft Besøg af noget saa sensationelt som et Rumsbry, bemannet med Ræve.

Birthe Arnbak.



Seminarlærer Bent Andersen

Vagt ved viet

Vintersolhverv
ca. 70 før Kristus

- Gæst:* Streng er den vagt, som seersken os gav,
og tungt kun skrider hen den sorte nat,
hvis mørke mulm indhyller os i kulde.
- Toste:* Ja, du har ret. Og dobbelt streng, fordi
det kolde mørke ikke bliver ude,
hvor det har hjemme, hvor utysk råder,
men også trænger langt ind i vort indre.
- Erilar:* Tys! Hvad var det? Jeg hører noget pusle
og skrabe imod døren. Det vil ind!
Nu hjælpe Tyren os mod puslingfolket
og skyde mod i kimbrers mørke sind.
- Gæst:* Ved Tyrens horn, ved Nerthus' helligdom,
ej mindes jeg trods mange vintres vågen
en nat så lang og mørk. Blev solen borte,
fordi den trak det korte strå i kampen
mod ulveflokkene? Blev den sønderrevet
og opslugt af den vilde jægers horde?
- Erilar:* De høje magter, Tyren selv, er grumme
mod os. De vil ej lade lyset vinde
til sejr påny; en fimbulvinters mørke
og kulde skal beherske os i nord.
- Toste:* Den puslen og den skraben varer ved,
men svækkes dog påny. Tak, stærke Tyr,
at ikke høj- og ellefolk os fanger
og driver os fra sans og mandevid.

Gæst: Hør Erilar og Toste, hvad jeg tror
at have grundet ud. I ved jo begge,
I ynglinge, tit har jeg det fortalt,
at jeg var med dengang, da kække kimbrer
drog ud i mængde fra de dybe dale
her i vort hjemland, dengang kimbrertoget
gik gennem verden helt mod Romaborg.
I spidsen for os førtes stedse Tyren
og tyrekedlen, den, som daglig fyldtes
med fangne fjenders hede røde blod.
For Tyren og med Tyren førtes kampen,
og aldrig narrede vi ham for ofret.
Selv stod jeg tit ved karret, blev bestænket
af ofrets varme blod, når frem fra halsen
det stod i pulssprøjt, før det faldt på bunden,
hvor Tyrens billed druknedes i rødt,
mens Tyrens kvinder sang de dunkle sange,
der fyldte os med kimbrergudens kraft.
— Lang tid, lang vej gav Tyren sejr til kimbrer,
vort krigshyl lyder end i stygge drømme
for mangel sydens søn; men nu i nat
er det, som kvaltes jeg i offerblod.

Toste: Ti, Nornegæst, du øver helligbrøde.
Du ved som jeg, at offerblod gir styrke
og mod, når det da ej er trælleblod.
Og jeg blev dobbelt stærk, fik dobbelt kraft
ved sidste jævndøgn, da vor stærke høvding,
vor Vese, gav sig selv som Tyrens søn
til Tyren, da han bød, jeg skulle drikke
et bæger af hans blod, når han var ofret.

Gæst: Gæst tier ej! Med alderdommens ret
jeg taler til jer. — I har pligt at lytte;
derefter står det til jer selv, om I
vil tro mit ord, hvad heller det benægte.
Jeg har som I haft tro til blodets kraft,
og ikke tør jeg drage det i tvivl,
at Veses blod har skænket kraft til Toste.
Men lyt nu atter til, hvad jeg fortæller.
Som sagt: lang tid gav Tyren sejr til kimbrer;

men da vi trængte længer frem mod syd,
hvor solen bor, hvor lyset har sit hjem,
og der, hvor mørket ikke ejer rum,
da steg en bloddamps tåge for vort øje,
så lyset ikke nåede vort sind.
Selv Tyrens kvinder med det skarpe blik,
som tit og ofte skued gennem dækket,
som skiller jer som mig fra morgendagen,
selv de blev blinde, og den gode lykke,
som de forkyndte, blev vor undergang.
Vi mødte Marius og romerhæren
med ubrudt kampkraft og med sejrsvilje.
Og dog blev hans forsigtigt kolde kløgt
de kampberedte stolte kimbrers bane.
Han slog os, kun en håndfuld blev tilbage
at bringe Tyrens billed, tyrekedlen
den lange vej mod nord til Himmerland.

Erilar: Nu taber Gæst sig i de tunge minder.
Påny istemmer han den gamle klage,
afmaler kimbrerhærens undergang.
Vel, du har ret dertil, forlang blot ikke,
at også vi skal synke hen i sorgen.
Selv her i mørkets time kan det trøste,
at folket lever i de gamle dale,
hvor det har rejst sig efter nederlaget.
Selv her i mørkets time tør vi sige:
os varsler Tyrens tramp i sommernætter,
at vi påny skal vinde frem i lyset.
Og Tyrens kvinders fremsyn har forklaret,
at vi skal finde det i hine riger,
du talte om, hvor mørket ikke bor.
Og du skal vide, Gæst –

Gæst: Nej, lad mig tale.
Du, Erilar, har ret, de gamle minder
har megen magt i oldings sind og tanke.
Dog var det ikke grundløst, at jeg maned
de svundne dage frem. Hvad dengang skete,
har ligget rugende dybt i mit sind
og gjort mig bange for, at ingen guder,

ej kampens Tyr, ej vogngudinden Nerthus,
 vil føre os ad denne vej mod lyset.
 Vi drog jo frem i lyset. Dag for dag
 stod solen stærkere på himmelbuen.
 Den sygned ikke, som i vore dale
 ved vintertid, når sne og kulde råder.
 Men solen lyste ikke ind i sjælen,
 jeg tror, den bragte os den onde lykke,
 og mørket voksed frodigt i vort indre.
 Venner, jeg tror, at solen er vor fjende
 – nej – snarere, at kimbrerfolkets fjende
 fordriver solen fra sit høje sæde.
 I har jo også hørt fra gammel tid
 et frasagn om, at solen taber magt
 her i vort Himmerland. Hvor vore fædre
 for aldre siden levede i lys,
 i frugtbarhed og varme, har vi kunnet
 se agre ødes, kvæget sygne hen.
 Men her, hvor solen svækkes år for år,
 har vi dog stundom ej et lys i sindet
 og varme i vor sjæl.

Erilar: Ja, du har ret.

Der er en længsel, Tyren ikke stiller,
 en higen efter lys, som kan oplyse
 vort sind og rense os for al den rædsel,
 vi føler, hvergang mørkets jätte famler
 med sine grove fingre ved vor husdør.

Toste: Jeg kender også dine ord som sandhed.
 Mig truer jætten ikke kun ved tærsklen
 til huset – nej, han kryber klædt i mulm
 helt ind i hjertet, hvor med iskold ånde
 han dræber troen på, at lyset sejrer.

Gæst: Vor længsel er vi fælles om, I unge;
 men hør, hvad Gæst med uvant seergave
 og – ak – uønsket seergave skuer:
 Vort lys på himmelen er blevet mindre,
 sådan vil og vort lys i sindet slukkes.
 Vi kan ej længer tvinge solen frem
 ved trofast vagt ved tyrehelligdommen,

og Tyren sænker mørke i vort sind
i samme grad, som solens kraft forsvinder.

Toste: Nu ræddes jeg for dine grumme ord.
Dog, du må ej få ret. Trods ulves hylen
og jætters vilde hujen må vor sol
dog sejre i sin kamp på liv og død,
så der kan blive år og fred i nord.

Erilar: Nu pusler det påny ved viets dør,
med større kraft end før. Er solen død,
da vé os, da kan viet ikke skærme
os mod de mørkets magter, som vil ind.

Toste: Nej, Erilar, endnu er det ej mørket,
som kommer. Det er Tyrens vise kvinde.
Vær hilset, Verandi, i solhvervsnatten.
Sig os, om vagten nogentid får ende,
om ikke lyset, som vi tror og frygter,
er slukt for evig. Er mon lysets kriger,
vor Gud, den stolte Kimbrertyr, i kampen
mod mørket og dets hære bukket under?

Verandi: Snart vil solen
 i stråleglans
 runde sin ring
 over Rebild og Rold.
 Det vidner vølven
 i tyreviet:
 nu sejred sol
 vi går mod sommer.

Gæst: O, måtte lyset sejre helt i verden,
ej blot i solens gang hen over jorden,
men måtte det få magt i jordens sønner,
så vi kan vandre trygt, så ingen jætter
og højfolk skal os ængste nogensinde.

Erilar: Ser I, nu gløder bakketoppen hist,
en rødmen dækker jordens vinterlagen
og himlens mørke skyer. Vor vagt er endt.
Venner, lad lurens toner hilse solen.

Gæst: De mørke anelser blev gjort til skamme.
Sol stiger atter over Himmerland.
Tak have Tyren – Nerthus' tid er nær.
Så vil vi for en stund forglemme mørket,
så vil igen vi tro på lysets sejr.
– Men længslen efter lyset i vort indre
den lever, den kan ikke dysses hen.
Sig Verandi, skal mænd det lys erfare?

Verandi: Syner stiger
bølger, synker,
Tyrens tid
går til ende.
Og i øst
skal engang
mandeættens
solhverv opgå.
Mand og Gud,
søn af Gud,
Guden, vi
end ej kender.
I ham skal himlens
lys blive jordens.
Han er
det store solhverv.

Gæst: Tillykke, fremtids mænd i disse dale,
I, som skal leve efter dette solhverv –
i evigt lys. Vær hilset! År og fred!

Bent Andersen.

Efterårsfest – generalforsamling

Vort forslag i sidste årsskrift om at flytte årsfesten fra juli til oktober bragte ingen modsigelse. De medlemmer, vi har talt med om det, syntes som vi, at flytningen var værd at prøve. Vi prøvede, og vi blev ikke skuffet – jo, på et punkt: hr. og fru Munch var af realskoleforeningens årsmøde forhindret i at være til stede ved vor fest, og det var et savn for os alle – mest vel for 25 års jubilarene og andre af de ældre årgange, for hvem en måske lang rejse og måske et besværligt arrangement ikke har opfyldt de stillede forventninger. Bestyrelsen beklager, at vi ikke fandt udveje for at råde bod på denne brist i arrangementet.

Men ellers er der vel grund til at være tilfreds med festens forløb. Sven Hansens foredrag og film (da han endelig fik lys!) var simpelt hen en oplevelse. Om den større tilslutning skyldes Sven Hansen eller det ændrede tidspunkt, skal vi lade være usagt; det lader sig vel næppe afgøre.

Også tilslutningen om aftenen var bedre, end den har været i mange år – næsten for stor i forhold til det antal, der havde meldt sig til spisningen! Efter spisningen fremvistes et stykke af en af Willy Halds film. Jeg beder undskylde det meget mangelfulde ledsagende »foredrag«, og vi håber, at tilskuerne kunne glæde sig over i Willys jubilæumsår at kunne følge ham på en af hans mange rejser.

Ved generalforsamlingen drøftedes den fremtidige placering af årsfesten, og der var i hvert fald stemning for at beholde den om efteråret. Det blev foreslået at lægge den den sidste lørdag i skolerens efterårsferie i stedet for som i år den første søndag; derved undgår vi at kolliderer med skolemøderne. En afstemning, der dog ikke skulle være bindende for bestyrelsen, kun retningsgivende, gav stort flertal for lørdagen.

Ved valgene til bestyrelsen trak K. Mejnecke og A. Eriksen sig tilbage – begge efter eget ønske. Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at sige dem tak for deres arbejde i bestyrelsen og for deres interesse for foreningens liv i det hele taget og specielt til Eriksen tak for omhyggeligt og samvittighedsfuldt arbejde med 7 årsskrifter. I deres sted valgtes Henning Vester Sørensen og Jørgen Breinegaard Madsen. Øvrige valg var genvalg.

Kontingentet vedtoges uændret, 6 kr.

Konstituering vil først finde sted ved et senere bestyrelsesmøde.

Adresseforandringer, ind- og udmeldelser bedes meddelt sekretæren, fru Birgit Høgh Nielsen, Niels Juelsgade 10⁴, Århus.

Antal medlemmer pr. 15. oktober: 563.

Jubilæumsårgange til næste år: 40 år: 1920; 25 år: 1935; 10 år: 1950.

På bestyrelsens vegne sender jeg elevforeningens medlemmer vore bedste jule- og nytårsønsker med tak for året, der er gået.

K. Basse Kristensen.

Meddelelse fra redaktionen!

DA jeg med denne årgang af årsskriftet fratræder min stilling som redaktør, vil jeg hermed gerne sige tak til bestyrelsen for godt samarbejde og til mine læsere samt til dem, der nu gennem syv år har forsynet mig med bidrag til årsskriftet. Da den nye bestyrelse endnu ikke er konstitueret efter generalforsamlingen i efterårsferien, og den nye redaktør som følge deraf ikke er udnævnt, bedes eventuelle bidrag til næste årsskrift dog stadigvæk sendt til mig; jeg skal da sørge for, at de kommer den nye redaktør i hænde.

Anton Eriksen, Skovvej 10, Ryomgård.

Af skolens dagbog

Skoleåret 1958-59

1958

- ¹³/₈ Skolen begyndte med 522 elever. Skolebestyreren udtalte håbet om et godt skoleår, der kunne styrke skolen, gavne eleverne og glæde forældre og lærere.
- ¹⁹/₈ Overlærer M. Dynesen havde 40-års jubilæum. Han hædredes ved tolvsang og blev overrakt 500 kr. fra skolen.
- ⁹/₉ Randers amts lærerkredse holdt instruktionsmøde på realskolen. Leder var amtsskolekonsulent Gotfred Petersen. Instruktører var seminarieforstander Holm, Hjørring, i geografi og lektor O. Hammer Hansen i naturhistorie.
- ²⁴/₉ Folk fra erhvervskontoret var her for at samtale med eleverne i 9. og 8. kl. i henhold til de rapporter, som eleverne havde indsendt. Seminarieelev, frk. Else Pedersen supplerer for tiden sin praktiske uddannelse her på skolen.
- ⁸/₁₀ Skolebestyrer Axel Munchs fødselsdag. Han blev mindet ved tolv-sangen, og 9. kl. nedlagde buket ved mindestenen.
- ²⁶/₁₁ Idrætsmærket 1958:
1 pige og 33 drenge – ialt 34 – tog bronze.
11 piger og 43 drenge – ialt 54 – tog sølv.
17 piger og 31 drenge – ialt 48 – tog guld.
0 piger og 19 drenge – ialt 19 – tog sølv med emalje.
2 piger og 7 drenge – ialt 9 – tog guld med emalje.
Resultat: Ialt 164 elever har taget idrætsmærket.
- ²²/₁₂ Skolens julefest. Dagen forløb traditionsmæssigt. Der vistes en film af Knud Dahl, og elever fra 9. kl. opførte vaudevillen Nej, indøvet af lærer Ole D. Jensen. Der var mødt mange gamle elever. Ved juletræet var salen fyldt til sidste plads. Der har været mellem 1000 og 1100 mennesker.



Første dag efter sommerferien

Foto: K. Basse Kristensen

1959

¹⁴/₂ Skolebestyreren til gymnasie-møde i Århus.

Der er i disse dage megen forkølelse blandt eleverne. Klasserne 7 a og b, 6 c og 5 a lukkede i to dage. Vejret er ellers mildt og godt efter årstiden.

¹⁹/₃ Skolen lukket fredag den 20. og lørdag den 21. på grund af influenza.

⁴/₅ Skriftlig eksamen tager sin begyndelse.

²⁴/₆ Forældredag på skolen. Vejret var strålende, og der var mødt mange mennesker, som påhørte undervisningen, og som overværede translokationen, der foregik i Teatron. Der var 67 eksaminander, der alle bestod, 16 med udmærkelse. Personligt var skolebestyreren ikke rask; men bortset fra dette var det en god dag.

Personalia

Studentereksamen er bestået af

Ebbe Staunskjær, Kolind (årg. 1956), på Rungsted Statsskole.
Birthe Wammen, Kolind (årg. 1956), på Århus Katedralskole.
Carsten Wraae, Ryomgård (årg. 1956), på Randers Statsskole.
Agnethe B. Pedersen, Auning (årg. 1956), på Randers Statsskole.

Lærereksamen er bestået af

Solvejg Nielsen, Auning (årg. 1952), på Århus Seminarium.

Handelsmedhjælpereksamen er bestået af

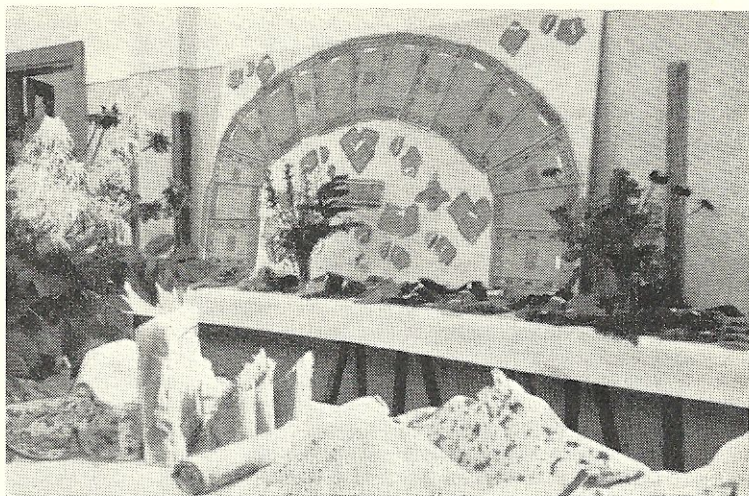
Sonja Andersen (årg. 1957), Kjær og Andersen, Randers.
Torben Juul Andersen (årg. 1957), Kolind Brugsforening.
Conny Wohlsen (årg. 1957), A/S N. Kjær, Mørke.
Herluf Poulsen (årg. 1957), A/S N. Kjær, Mørke.
Børge Søby (årg. 1957), Isenkræmmer P. Nielsen, Kolind.
Karl Henrik Hansen (årg. 1956), Pindstrup Mosebrug.
Herlev Nørgaard Madsen (årg. 1957), Pindstrup Mosebrug.
Lis Hviid (årg. 1957), Jens Hviid, Pindstrup.

Andre eksaminer

Ebbe Rasmussen, Jægersbo, Ryomgård (årg. 1954), har bestået skovfogedeksamen.
Hans Otto Graversen, København (årg. 1948), har bestået skoleembeds-eksamen på Københavns Universitet.
Jens Chr. Andersen, Auning (årg. 1954), har bestået højere handelseksamen på Århus Købmandsskole.
Bendt Staunskjær, Kolind (årg. 1952), har bestået handelseksamen på Den danske Købmandsskole i London.
Bjarne Nielsen, Ramten (årg. 1953), har bestået erhvervsøkonomisk eksamen (H. A.) på Den jyske Handelshøjskole.
Anne Sofie Dyrby, Ommestrup, Mørke (årg. 1955), har bestået tresproglig korrespondenteksamen på Den jyske Handelshøjskole.

Ægteskab er indgået af

Axel Andersen, Marie Magdalene (årg. 1948), med fysioterapeut, frk. Ellen Ægidius, Randers.
Lærerinde Edith Bonde Rasmussen, Ebeltoft (årg. 1950), med lærer Vagn Kristiansen, Ebeltoft.
Lærerinde Ellen Balle, Randers (årg. 1951) med lærer Ole Svarre, Grønland.
Yrsa Brendstrup Pedersen, Århus (årg. 1951) med chauffør Bent Christiansen, Åbyhøj.
Bankassistent Astrid Hauge Nielsen, Kolind (årg. 1952), med fjernsynstekniker T. E. Kristensen, Århus.
Elevforeningens sekretær Birgit Jensen, Auning (årg. 1952), med repræsentant Leo Nielsen, Århus.



Fra forældredagen. Håndarbejdsudstill. i gymnastiksalen

Foto: K. Basse Kristensen

Bankassistent Hother Pallesen, Landmandsbanken i Kolding (årg. 1951), med damefrisør, frk. Yrsa Udsen, Grenå.

Inge Birthe Byrgesen Nielsen, Auning (årg. 1953), med mr. Roland Tardif, Tyskland.

Birthe Kold Jensen, Auning (årg. 1954), med vognmand Ove Therkildsen, Lystrup.

Kontorist Edith Christoffersen, Pindstrup (årg. 1954), med chauffør Niels William Pedersen, Oustrup.

Trafikassistent Per Christoffersen, Kolind (årg. 1954), med frk. Inge Sørensen, Brunmose.

Kamma Johansen, Bønnerup strand (årg. 1955), med sergent Sten Jensen, Kongerslev.

Jytte Pedersen, Kolind (årg. 1952), med revisor Marholt, København.

Inger Berg, Thorsager (årg. 1953), med kleinsmed Jørn Olesen, Åbyhøj.

Lærerinde Solveig Nielsen, Auning (årg. 1952), med elektriker Holger Ahrenfeldt, Vorup, Randers.

Organist Agnethe B. Pedersen, Auning, er tildelt stipendium til et ni måneders ophold på college i staten Washington, USA.

Lærerinde Solveig Nielsen, Auning, er af Århus byråd tildelt Ole Rømers legat.

Fru Birthe Arnbak (f. Paul-Jensen), Rungsted Kyst, har nu i efteråret fået udgivet en ny samling digte. Digtsamlingen hedder *Huset i Brügge*.

Statsskoleinspekt. Chr. Kjeldsen, Nibe, er udnævnt til skoledirektør i Vejle.

Premierløjtnant Jørgen Breinegaard Madsen, Randers, er på et NATO-kursus i Tyskland blevet tildelt medalje for at være en af de bedste på sit hold.

Elevforeningen gratulerer!

Gaver og legater

Skolebestyrer Axel Munchs friplads og boghandler Vixøs boglegat søgtes af 5. Fripladsen tildelte Aase Birgit Nielsen, Nimtofte.

Foreningen har modtaget til uddeling:

Skolebestyrer Axel Munchs mindelegat.
Skolebestyrer Erik Munch: } 150 kr. til bøger.
Anonym giver:
Anonym giver: 1 bog.
L. Vixø: 1 bog.

Foreningen sender giverne sin bedste tak!

Ved translokationen uddeltes følgende præmier:

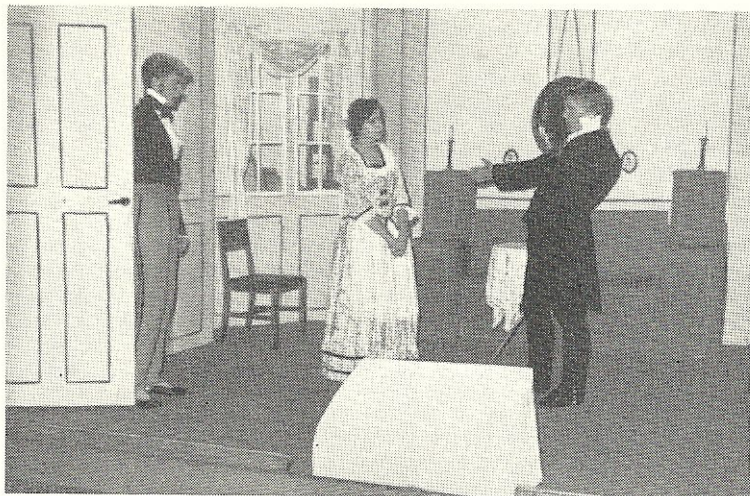
Axel Munchs mindelegat: Carl Johan Mortensen.
Boghandler Vixøs flidspræmie: Tove Pedersen.
Flidspræmie fra anonym giver: Lise Robert Jensen.
Elevforeningens flidspræmie: Judith Jensen.
Elevforeningens flidspræmie: Ilse Stær.
Elevforeningens flidspræmie: Ellen Nielsen.

Ved vidnesbyrduddelingen i juni modtog hver af følgende elever en bog:

Ingrid Wraae (8a)	Bent Bøgh Petersen (7c)
Asger Madsen (8b)	Christian Christensen (6a)
Karin Nielsen (8b)	Ove Møller Haarup (6b)
Ingrid Søgaard Sørensen (8c)	Kaj Frandsen (6c)
Lissy Knorborg (8c)	Ib Andersen (5a)
Else Hougaard (7a)	Else Marie Birch Sørensen (5b)
John Lassen (7b)	Jens Arne Sejersen (5c)
Bente Sørensen (7b)	Tonny Henriksen (4)
Betty Rasmussen (7b)	Ingrid Vester-Petersen (3)

Nye medlemmer 1959

Kjeld Bang, Bredgade 10, Kolind.
Rigmor Boelsmand, Rimsø, Voldby.
Ulla Bredgaard, Gjerrild.
Per Kjærsgaard Christensen, Gjesing, Auning.
Elin Clemmensen, Skarresø, Ryomgård.
Niels Jakob Fibiger-Erlandsen, Gjesing, Auning.
Inge Fisker, Bredgade, Kolind.
Steen Fris, Nyvej 22, Hornslet.
Kirsten Godt, Tværvej, Mørke.
Palle Krogh Hansen, Fjellerup, Tranehuse.
Elin Jensen, Skovvej 9, Ryomgård.



Fra juleafslutningen. Vaudevillen NEJ

Foto: K. Basse Kristensen

Freddy Dichmann Jensen, Kapelvej 9, Kolind.
 Lise Robert Jensen, Vestergade 46, Auning.
 Jørgen Justesen, Pindstrup.
 Mogens Keiser, Bredgade 31, Kolind.
 Hans Christian Nielsen, Kapelvej, Kolind.
 Karin Ellinor Nielsen, Møllevangsallé 184, Århus.
 Per Nielsen, Kirkegade 6, Auning.
 Tove Pedersen, Gravensvej 9, Ryomgård.
 Kirsten Sand, Bugtrupvej 5, Kolind.
 Ole Birch Sørensen, Ramten.
 Svend Holm Thommassen, Mørke.
 Inge Marie Albæk, »Ellegård«, Gjerrild.
 Karen Andersen, Stenvad bageri, Stenvad.
 Ove Bakmand, Bønnerup strand, Glæsborg.
 Jørgen Boes, Tøstrup skole pr. Nimtofte.
 Gurli Christiansen, »Engbo«, Stenvad.
 Margrethe Flindt, Mesballe, Ryomgård.
 Inge Graversen, Glæsborg skole, Glæsborg.
 Poul Graversen, Glæsborg skole, Glæsborg.
 Karen Holtet, »Toftegård«, Gjerrild.
 Villy Bech Iversen, Hvilsager pr. Mørke.
 Lis Jacobsen, Bendstrup mark pr. Mørke.
 Anders Jensen, Bendstrup pr. Mørke.
 Kirsten Jensen, Bendstrup mark pr. Mørke.
 Freddy Bomholt Jørgensen, Termestrup mark pr. Mørke.
 Birgit Lorentzen, Lægeboligen, Stenvad.
 Ivar Mogensen, Mosevej 3, Mørke.

Ellen Nielsen, Mørke.
Erik Østergaard Rasmussen, »Østergård«, Ø. Alling, Auning.
Lars Møller Rasmussen, »Elmegård«, Ring, Auning.
Frode Sørensen, Stenvad.
Hanne Westmark, Stenvad.
Birgit Bilde Andersen, »Benzonslyst«, Voldby.
Judith Jensen, Sivested brugsforening pr. Kolind.
Knud Hagen Jørgensen, »Bakken«, Ryomgård.
Margit Daugaard Laursen, Bøjstrup pr. Ryomgård.
Tove Nygaard, Pindstrup.
Tove Rasmussen, »Skrænten«, Ørum Dj.
Else Siig, Bøjstrup pr. Ryomgård.
Ilse Hanne Stær, »Svendstrup«, Nimtofte.

DÅRENS vrede giver
sig udtryk den samme dag.
Den vise skjuler sin vrede,
til tiden er moden til slag.



DEN dovne vil altid begære,
men ingenting nå;
den flittige vandrer i fred,
og sin løn vil han få.

Erik Munch.

*For den smukke blomsterhilsen,
jubilarerne sendte os, bringer vi
vor bedste tak*

Dagmar og Erik Munch

Årsoversigt 1. juni 1958–31. april 1959

Indtægt:

Girobeholdning	1025,68
Kassebeholdning	25,24
Axel Munchs mindelegat	50,00
Kontingent 9. kl. + før og efter elevfesten ..	450,00
Kontingent ialt fra 395 medlemmer	2691,00
Ekstra salg af årsskrifter	63,00
Renter	11,84
	4316,76

Udgift:

Axel Munchs mindelegat	50,00
Præmier	40,00
Sommerfesten (foredrag, musik, hotel, pedel, gartner)	437,30
Porto, budpenge, gebyrer, kartotekskort	414,43
Annoncer (sommerfesten)	150,40
Kolind Bogtrykkeri	1591,50
Hr. Magnussons 80-årsdag	26,30
Fru Munchs 65-årsdag	25,00
Sekretæren	30,00
Girobeholdning	1538,49
Kassebeholdning	13,34
	4316,76

Status pr. 30. april 1959

Girobeholdning	1538,49
Kassebeholdning	13,34
Beholdning ialt	1551,83
Beholdning 1959	1551,83
Beholdning 1958	1050,92
Overskud	500,91

Åbyhøj, den 29. april 1959.

Annagrethe Nielsen.

Revideret.

Foldby, den 3. maj 1959.

Randers, den 11. maj 1959.

J. Jacobsen.

K. Vester-Petersen.

Aarsskrift fra realskole

Ryomgaard Realskoles Elevforening har udsendt aarsskrift for 1959.

Aarsskriftet, der er redigeret af realskolelærer Anton Eriksen, Skovvej, Ryomgaard, er det største og fyldigste, elevforeningen hidtil har udsendt.

Af det righoldige indhold kan nævnes realskolebestyrer Erik Munchs tale ved aarsafslutningen, ligesom der findes forskellige interessante artikler fra gamle elever.

Endvidere har redaktøren i artikler opfrisket vore gamle og nye ordsprog, omtalt gamle »Skillingsviser«, medens elevforeningens formand, overlærer K. Basse-Kristensen, Vestergade, har leveret gode billeder fra skolens arbejde og i fest.

Uddrag af »Skolens dagbog« og Personalialia, som fortæller om gamle elevers færden ude og hjemme, eksaminer, ægteskab m. v., er ogsaa medtaget.

Aarsskriftet er meget interessant og kan læses med udbytte saavel af realskolens elever, unge og ældre, som af andre, der er interesseret i realskolens virke.

S. F. 18-12-59

Interessant aarsskrift

Ryomgaard realskoles elevforening har udsendt aarsskrift for 1959. Skriftet, der er redigeret af realskolelærer Anton Eriksen, Skovvej, Ryomgaard, er det største og fyldigste, man hidtil har udsendt. Af det righoldige indhold kan nævnes realskolebestyrer Erik Munchs tale ved aarsafslutningen, ligesom der findes flere interessante artikler fra gamle elever. — Endvidere har redaktøren i artik-

ler opfrisket vore gamle og nye ordsprog og omtalt vore gamle skillingsviser, medens elevforeningens formand, overlærer K. Basse-Kristensen, Vestergade, har leveret gode billeder fra livet paa skolen i arbejde og i fest.

Aarsskriftet er interessant, og det kan læses med udbytte saavel af realskolens elever, unge og ældre, som af alle, der er interesseret i realskolens virke.

Ryomgaard Realskoles Elevforening har udsendt aarsskrift for 1959. Det er redigeret af Realskolelærer Anton Eriksen, Skovvej, Ryomgaard, og er det største og fyldigste. Elevforeningen hidtil har udsendt.

Af det righoldige indhold kan nævnes realskolebestyrer Erik Munchs tale ved aarsafslutningen, ligesom der findes flere interessante artikler fra gamle elever.

Endvidere har redaktøren i artikler opfrisket gamle og nye ordsprog og omtalt gamle skillingsviser, medens elevforeningens formand, overlærer K. Basse-Kristensen, Vestergade, har leveret gode billeder fra livet paa skolen i arbejde og i fest. Uddrag af „Skolens Dagbog“ og Personalia, som fortæller om gamle elevers færd ude og hjemme, eksaminer og ægteskaber er ogsaa medtaget.

Aarsskriftet er meget interessant, og det kan læses med udbytte saavel af realskolens elever, unge og ældre, som af alle, der er interesseret i realskolens virke.